

FACING ALL THE FACTS

Συνδέοντας τα στοιχεία
για τα εγκλήματα
μίσους στην Ελλάδα

Της Joanna Perry

Η παρούσα έκθεση εκπονήθηκε ως μέρος του προγράμματος Facing all the Facts, το οποίο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα της ΕΕ Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια (JUST/2015/RRAC/AG/TRAI/8997) με τη σύμπραξη 3 φορέων επιβολής του νόμου και 6 οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σε 8 χώρες.

Βασικός εταίρος

Εταίροι

Σχετικά με την Συντάκτρια Η Joanna Perry είναι ανεξάρτητη σύμβουλος με πολυετή εμπειρία στον τομέα της βελτίωσης της κατανόησης του εγκλήματος μίσους και της ανταπόκρισής μας σε αυτό. Έχει συνεργαστεί με διάφορες δημόσιες αρχές, ΜΚΟ και διεθνείς οργανισμούς, και διδάσκει στο Birkbeck College, University of London.

Σχετικά με τον Σχεδιαστή Ο Jonathan Brennan είναι εικαστικός καλλιτέχνης και ως ελεύθερος επαγγελματίας εργάζεται ως γραφίστας, σχεδιαστής ιστοτόπων και μεταφραστής. Μπορείτε να δείτε τη δουλειά του στις σελίδες: www.aptalops.com και www.jonathanbrennanart.com

Πολλές ευχαριστίες στη Ντίνα Βαρδαράματου και την ομάδα της για τη διοργάνωση των εθνικών εργαστηρίων και των συνεντεύξεων. Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους όσους συμμετείχαν στα εργαστήρια και στις συνεντεύξεις μας για την πολύτιμη συνεισφορά τους. Ευχαριστούμε ιδιαίτερα την Τίνα Σταυρινάκη, Συντονίστρια του Δικτύου Καταγραφής Ρατσιστικής Βίας η οποία συνέχισε ακούραστα να παρέχει τη θερμή της υποστήριξη και βοήθεια καθώς βασιστήκαμε στην βαθιά της εμπειρία και γνώση καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος.

www.facingfacts.eu

Ιστορικό

Το Facing all the Facts δημιουργεί πιο αποτελεσματική ανταπόκριση στα εγκλήματα μίσους σε εθνικό επίπεδο και πέρα από αυτό έτσι ώστε να μην αμφισβητείται πλέον η ύπαρξη περιστατικών που έχουν ως κίνητρο την προκατάληψη και να προστατεύονται τα δικαιώματα των θυμάτων.

Το πρόγραμμα έχει τέσσερις βασικούς στόχους:

1. Να ανακαλύψει τι λειτουργεί αποτελεσματικά και να εντοπίσει κενά και ευκαιρίες ώστε να βελτιωθεί η συνεργασία και η ανταλλαγή στοιχείων ανάμεσα στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης και ΟΚΠ,
2. Να αναπτύξει υψηλής ποιότητας στοχευμένη διαδικτυακή εκπαίδευση η οποία θα προαγάγει την υλοποίηση στρατηγικών για το έγκλημα μίσους, και θα μπορεί να προσαρμοστεί σε μία ποικιλία εθνικών πλαισίων και να ενσωματωθεί σε υφιστάμενα προγράμματα εκμάθησης,
3. Να οικοδομήσει τις ικανότητες των αρχών επιβολής του νόμου και των δημόσιων αρχών προκειμένου να υιοθετήσουν ως προς την παρακολούθηση και την καταγραφή του εγκλήματος μίσους μία προσέγγιση που έχει ως κέντρο το θύμα, και
4. Να συμβάλει στη διαμόρφωση της πολιτικής της ΕΕ μέσα από τεκμηριωμένες, βασισμένες στην πρακτική, συστάσεις για την βελτίωση της καταγραφής και της καταγγελίας εγκλημάτων μίσους καθώς και των μεθόδων εκπαίδευσης σε αυτούς τους τομείς.

Η πρόσβαση στα διαδικτυακά μαθήματα μπορεί να πραγματοποιηθεί κάνοντας εγγραφή στον ιστότοπο: www.facingfactsonline.eu

- Εκπαίδευση της αστυνομίας για το έγκλημα μίσους
- Παρακολούθηση του εγκλήματος μίσους για οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών
- Διαμόρφωση πολιτικής για την καταγραφή εγκλημάτων μίσους
- 7 ενότητες για τους Δείκτες προκατάληψης που αναφέρονται στα ειδικά χαρακτηριστικά τα οποία συνδέονται με εγκλήματα μίσους που στοχοποιούν τις παρακάτω κοινότητες:
 - Άτομα με αναπηρία
 - Άτομα εβραϊκής καταγωγής
 - ΛΟΑΤ
 - Μετανάστες και πρόσφυγες
 - Μουσουλμάνους
 - Άτομα αφρικανικής καταγωγής
 - Ρομά
- Παρακολούθηση και καταπολέμηση της ρητορικής μίσους
- Ενέργειες ευαισθητοποίησης για τη ρητορική μίσους
- Συντονισμός διαδικτυακού περιεχομένου

Εάν ενδιαφέρεστε για διαδικτυακά μαθήματα που δεν είναι διαθέσιμα στο κοινό, όπως εκείνα που έχουν διαμορφωθεί για συγκεκριμένες εθνικές ή οργανωσιακές στρατηγικές εκπαίδευσης, παρακαλώ επικοινωνήστε με την συντονίστρια του προγράμματος: melissa.sonnino@ceji.org

Εισαγωγή

Εάν θέλουμε να κατανοήσουμε το έγκλημα μίσους¹, να υποστηρίξουμε τα θύματα και να αποτρέψουμε το πρόβλημα, θα πρέπει να απαντήσουμε σε ορισμένα βασικά ερωτήματα:

Πόσες εγκλήματα μίσους διαπράττονται; Ποιοι επηρεάζονται περισσότερο; Ποιος είναι ο αντίκτυπος; Πόσο καλή είναι η ανταπόκριση της αστυνομίας; Γίνεται διερεύνηση και δίωξη των υποθέσεων; Εφαρμόζουν τα δικαστήρια τη νομοθεσία για τα εγκλήματα μίσους; Έχουν τα θύματα πρόσβαση στην ασφάλεια, την δικαιοσύνη και την υποστήριξη που χρειάζονται;

Ενώ τα «επίσημα» στοιχεία για το έγκλημα μίσους, τα οποία συνήθως περιέχονται στις εκθέσεις της αστυνομίας, αποτελούν τη βασική πηγή απαντήσεων για αυτές τις ερωτήσεις, μας λένε μόνο ένα μικρό μέρος αυτής της σύνθετης ιστορίας. Η κατανόηση του τι συμβαίνει στις υποθέσεις κατά τη διερεύνηση, τη δίωξη και την έκδοση αποφάσεων απαιτεί μια κοινή προσέγγιση και συνεργασία μεταξύ κυβερνητικών φορέων και υπουργείων που έχουν αρμοδιότητες σε αυτή την περιοχή, ωστόσο, συχνά δεν υπάρχουν οι απαραίτητοι μηχανισμοί και συνεργασίες. Οι καταγγελίες και οι πληροφορίες που καταγράφονται από τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ) μπορούν επίσης να προσφέρουν σημαντικά κομμάτια του παζλ, αλλά η γεφύρωση της απόστασης που χωρίζει τις δημόσιες αρχές από την κοινωνία των πολιτών έχει ακόμα δρόμο.

Το πρόγραμμα Facing all the Facts χρησιμοποίησε διάφορες μεθόδους, διαδραστικά εργαστήρια, συνεντεύξεις εις βάθος, γραφιστικά αλλά και έρευνα γραφείου για να κατανοήσει και να αποτιμήσει πλαίσια και δράσεις που υποστηρίζουν την καταγγελία εγκλημάτων μίσους, την καταγραφή και τη συλλογή στοιχείων σε όλο το εύρος ενός «συστήματος» δημοσίων αρχών και ΟΚΠ.² Οι ερευνητές υιοθέτησαν μεθοδολογία συμμετοχικής έρευνας και εργάστηκαν απ' ευθείας με εκείνους που βρίσκονται στο κέντρο των εθνικών προσπαθειών για να βελτιωθεί η καταγγελία των εγκλημάτων μίσους, η καταγραφή και η συλλογή δεδομένων ώστε να διερευνηθεί η υπόθεση ότι πιο γερές σχέσεις σε όλο το σύστημα της καταγγελίας, της καταγραφής και της συλλογής δεδομένων εγκλημάτων μίσους οδηγούν σε καλύτερα στοιχεία και πληροφορίες για το έγκλημα μίσους και άρα σε καλύτερα αποτελέσματα για τα θύματα και τις κοινότητες.

¹ Ως γενικό κανόνα το Facing all the Facts χρησιμοποιεί τον ορισμό εργασίας του ΟΑΣΕ/ΓΔΘΔΑ για το έγκλημα μίσους: ποινικό αδίκημα που έχει ως κίνητρο την προκατάληψη

² Στην έρευνα συμμετείχαν οι ακόλουθες χώρες: Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο (Αγγλία και Ουαλία).

Βρέθηκε ότι διάφοροι παράγοντες παίζουν βασικό ρόλο σε αυτόν τον τομέα, μεταξύ των οποίων είναι:

- η δύναμη και η πληρότητα του διεθνούς κανονιστικού πλαισίου που επηρεάζει τις εθνικές προσεγγίσεις στην καταγγελία, καταγραφή και συλλογή στοιχείων,
- η τεχνική ικανότητα όσον αφορά την όντως καταγραφή των πληροφοριών και τη σύνδεση με άλλα μέρη του συστήματος ώστε αυτές να γνωστοποιούνται και να προωθούνται,
- η ύπαρξη ενός υποκείμενου και περιεκτικού πλαισίου πολιτικής σε εθνικό επίπεδο,
- η δουλειά μεμονωμένων «φορέων αλλαγής» και ο βαθμός πολιτικής υποστήριξης που έχουν,
- οι δεξιότητες και οι πόροι που έχουν στη διάθεσή τους οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που πραγματοποιούν την καταγραφή, την παρακολούθηση και την προάσπιση δικαιωμάτων.

Η έρευνα βρήκε επίσης ότι κάθε εθνικό πλαίσιο παρουσιάζει διαφορετική εικόνα, και καμία δεν είναι πλήρης ή ισορροπημένη.

Αυτή η εθνική έκθεση έχει ως στόχο να περιγράψει το πλαίσιο και την τρέχουσα εικόνα στην καταγγελία, καταγραφή και συλλογή στοιχείων για το έγκλημα μίσους στην Ελλάδα και να παρουσιάσει πρακτικές, εφικτές, συστάσεις για βελτίωση. Ελπίζουμε να μπορέσουν τα ενδιαφερόμενα μέρη σε επίπεδο χώρας να αξιοποιήσουν τα ευρήματά της ώστε να σημειωθεί πρόοδος σε αυτό το κρίσιμο κομμάτι των ευρύτερων προσπαθειών για την κατανόηση και την αποτελεσματική αντιμετώπιση του επώδυνου και επίμονου προβλήματος του εγκλήματος μίσους στην Ελλάδα.

Προτείνεται η έκθεση αυτή να αναγνωσθεί σε συνδυασμό με την ευρωπαϊκή έκθεση, που συγκεντρώνει θέματα από έξι εθνικά πλαίσια, παραθέτει ιστορίες καλών πρακτικών και περιλαμβάνει πρακτικές συστάσεις για βελτίωση σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι αναγνώστες θα πρέπει επίσης να ανατρέξουν στην έκθεση μεθοδολογίας που προσδιορίζει λεπτομερώς τον τρόπο σχεδιασμού και διεξαγωγής της έρευνας.

Πώς πραγματοποιήσαμε την έρευνα;

Το ερευνητικό πλαίσιο του προγράμματος Facing all the Facts έθετε τρία ερευνητικά ερωτήματα:³

1. Ποιες μέθοδοι είναι αποτελεσματικές για να έρθουν κοντά οι δημόσιες αρχές (αστυνομία, εισαγγελείς, υπουργεία, δικαστήρια, κλπ.) και ΜΚΟ που εργάζονται με όλες τις ομάδες θυμάτων ώστε να:
 - περιγράψουν από κοινού την τρέχουσα κατάσταση (τι στοιχεία έχουμε αυτή τη στιγμή; Πού διαπράττονται εγκλήματα μίσους; Προς ποιους;)
 - διαγνωσθούν από κοινού κενά και προβλήματα (πού είναι τα κενά; ποιοι έχουν τη λιγότερη προστασία; τι πρέπει να γίνει;), και
 - τεθούν από κοινού προτεραιότητες για βελτίωση (ποια είναι τα πιο σημαντικά πράγματα που πρέπει να γίνουν τώρα και στο μέλλον;).
2. Ποιες δράσεις, μηχανισμοί και αρχές υποστηρίζουν ιδιαίτερα και ποιες υπονομεύουν τη συνεργασία μεταξύ δημοσίων αρχών και ΜΚΟ στην καταγραφή εγκλημάτων μίσους και τη συλλογή σχετικών στοιχείων;
3. Ποια πράγματα κινητοποιούν και υποστηρίζουν εκείνους που βρίσκονται στο κέντρο των προσπαθειών για τη βελτίωση των εθνικών συστημάτων;

Το πρόγραμμα συνδύασε παραδοσιακές μεθόδους έρευνας, όπως συνεντεύξεις και έρευνα γραφείου, με έναν καινοτομικό συνδυασμό μεθόδων που προέρχονται από τη συμμετοχική έρευνα και την έρευνα σχεδιασμού.⁴

Η ερευνητική ομάδα πραγματοποίησε τις παρακάτω δραστηριότητες:

1. Ήρθε σε επαφή με συναδέλφους σχετικών τομέων ώστε να ολοκληρωθεί μία επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης καταγγελιών εγκλημάτων μίσους και των δράσεων σε εθνικό επίπεδο, βάσει ενός συγκεκριμένου υποδείγματος.⁵
2. εντόπισε άτομα σε κομβικούς φορείς, υπουργεία και οργανώσεις σε εθνικό επίπεδο για να συμμετάσχουν σε ένα εργαστήριο στο οποίο έγινε χαρτογράφηση των κενών και των ευκαιριών για βελτίωση στον τομέα των καταγγελιών, της καταγραφής και της συλλογής στοιχείων για το έγκλημα μίσους.⁶ Το εργαστήριο πραγματοποιήθηκε στις 17 Μαΐου 2017.

³ Όσον αφορά το εννοιολογικό της εύρος, η έρευνα εστίασε στην καταγραφή και τη συλλογή στοιχείων για το έγκλημα μίσους, και δεν συμπεριέλαβε την εξέταση της ρητορικής μίσους και των διακρίσεων. Ο λόγος είναι ότι ήταν αναγκαία η εστιασμένη αξιοποίηση του χρόνου και των πόρων στην ανάπτυξη των πειραματικών πτυχών της μεθοδολογίας, όπως τα εργαστήρια και τα γραφιστικά. Οι διεθνείς και εθνικοί κανόνες, πρότυπα και πρακτικές για την καταγραφή και τη συλλογή στοιχείων για τη ρητορική μίσους και τις διακρίσεις είναι εξίσου αναλυτικοί και σύνθετοι με εκείνους που αφορούν το έγκλημα μίσους. Το να είχαν συμπεριληφθεί αυτοί οι τομείς στη μεθοδολογία θα συνεπάγετο πολύ μεγάλο εύρος της έρευνας, πράγμα που δεν θα μπορούσε να είχε επιτευχθεί στο διαθέσιμο χρόνο.

⁴ Βλ. την ενότητα Μεθοδολογίας της Ευρωπαϊκής Έκθεσης για μία λεπτομερή περιγραφή της ερευνητικής θεωρίας και της προσέγγισης του έργου.

⁵ Βλ. την ενότητα Μεθοδολογίας της Ευρωπαϊκής Έκθεσης για μία πλήρη περιγραφή της έρευνας μεθοδολογίας.

⁶ Βλ. την ενότητα Μεθοδολογίας της Ευρωπαϊκής Έκθεσης για την ατζέντα και την περιγραφή των δραστηριοτήτων.

3. Οργάνωσε συνεντεύξεις σε βάθος με πέντε άτομα που βρίσκονται στην καρδιά των προσπαθειών βελτίωσης των καταγγελιών, της καταγραφής και της συλλογής στοιχείων σε εθνικό επίπεδο για να δούμε τα ερευνητικά ερωτήματα υπό το φως της δικής τους εμπειρίας.

Μετά την πρώτη φάση της έρευνας, η επικεφαλής της έρευνας συνέθεσε τα υφιστάμενα πρότυπα και κανόνες όσον αφορά το έγκλημα μίσους ώστε να δημιουργήσει ένα πλαίσιο αυτοαξιολόγησης, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για την ανάπτυξη χαρτών των εθνικών συστημάτων, που περιγράφουν πώς γίνεται η καταγραφή των εγκλημάτων μίσους, πώς γίνεται η συλλογή στοιχείων και πώς αυτά χρησιμοποιούνται για να γίνει μία αποτίμηση των ισχυρών σημείων των ατομικών σχέσεων σε όλο το εύρος του συστήματος. Με τους ερευνητές συνεργάστηκε και ένας γραφίστας για να δημιουργηθούν γραφικές αναπαραστάσεις για το ***Ταξίδι μιας Υπόθεσης Εγκλήματος Μίσους*** (βλ. παρακάτω) και για τους εθνικούς ***Χάρτες Συστημάτων*** (βλ. «Χαρτογράφηση του «συστήματος» καταγραφής εγκλημάτων μίσους και συλλογής στοιχείων στην Ελλάδα» παρακάτω).

Όταν είχε ολοκληρωθεί το σχέδιο της εθνικής έκθεσης και τα γραφικά της, διοργανώθηκε ένα δεύτερο διαδραστικό εργαστήριο που είχε ως σκοπό τη διαβούλευση με τα εμπλεκόμενα μέρη, που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 9 Οκτωβρίου 2018.

Κατά τη διάρκεια της τελικής φάσης, η επικεφαλής της έρευνας να ζητήσει διευκρινίσεις από τους εμπλεκόμενους καθώς και τη γνώμη τους, ανάλογα με τις ανάγκες που προέκυπταν κατά τη σύνταξη της τελικής έκθεσης. Επιπλέον, συγκεντρώθηκαν κοινά θέματα από την παρούσα και από άλλες εθνικές εκθέσεις και εξετάστηκαν κριτικά στην τελική Ευρωπαϊκή Θεματική Έκθεση.

Το ελληνικό πλαίσιο

Οι πολιτικές, νομικές, κοινωνικές και τεχνικές πτυχές του εγκλήματος μίσους στην Ελλάδα [έχουν μελετηθεί διεξοδικά από το Δίκτυο Καταγραφής Ρατσιστικής Βίας](#) (το Δίκτυο) από το δεύτερο εξάμηνο του 2011. Ο [Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ](#), (ΟΘΔ - FRA) εστίασε στην Ελλάδα και στην Ουγγαρία σε μία πρόσφατη έκθεση ενώ η [Διεθνής Αμνηστία](#) και το [Human Rights First](#) εκδίδουν τακτικά εκθέσεις για τη χώρα. Η έκθεση αυτή δεν θα επαναλάβει αυτό το πλούσιο σύνολο πληροφοριών για την Ελλάδα. Εξετάζει τις προσπάθειες των βασικών συντελεστών να υλοποιήσουν και να βελτιώσουν τις διαδικασίες καταγραφής εγκλημάτων μίσους και συλλογής σχετικών στοιχείων που έχουν ως κέντρο το θύμα και δίνουν προτεραιότητα στη συνεργασία μεταξύ ΜΚΟ αλλά και μεταξύ ΜΚΟ και ελληνικού Κράτους.

Το ιστορικό της καταγραφής εγκλημάτων μίσους και της συλλογής σχετικών στοιχείων στην Ελλάδα: χρονολόγιο⁷

⁷ Το χρονολόγιο αυτό περιλαμβάνει: εγκλήματα μίσους που έγιναν γνωστά πανελληνίως, συχνά λόγω των επιπτώσεων στην οικογένεια και τις κοινότητες ή λόγω της πλημμελούς αντίδρασης των αρχών στο περιστατικό: βασικές εξελίξεις για τη βελτίωση της καταγραφής εγκλημάτων μίσους και της συλλογής στοιχείων, όπως η δημοσίευση μίας σημαντικής έκθεσης, εθνικής στρατηγικής ή σχεδίου δράσης για το έγκλημα μίσους, η δημιουργία σχετικού θεσμού, ή η πρώτη συνάντηση εθνικής ομάδας που συνεστήθη για να αντιμετωπίσει ενεργητικά τα ζητήματα.

2009-2010 Έξαρση της βίας κατά μεταναστών και προσφύγων στην Ελλάδα από ομάδες κρούσης, που συχνά συνδέονται με τη Χρυσή Αυγή.

10 Μαΐου 2011 Πηγαίνοντας τη γυναίκα του στο νοσοκομείο να γεννήσει, ο Μανώλης Καντάρης δολοφονείται από δύο Αφγανούς που έκλειψαν τη φωτογραφική του μηχανή. Ακολούθησε σειρά περιστατικών βίας κατά ατόμων που φαινόταν ότι ήταν μετανάστες. Περί τα εκατό άτομα αναγκάστηκαν βιαίως να βγουν από λεωφορεία και τραυματίστηκαν. Ένα άτομο δολοφονήθηκε. Οι ΜΚΟ κατέγραφαν τις μαρτυρίες των θυμάτων όταν τους παρείχαν ιατρική βοήθεια. Πολύ λίγα θύματα πήγαν στην αστυνομία, επειδή ανησυχούσαν ότι μπορεί να τεθούν υπό κράτηση ή να απελαθούν. Όπως αναφέρθηκε σε μία συνέντευξη, «φοβόντουσαν διπλά».⁸

Το Δίκτυο Καταγραφής Ρατσιστικής Βίας (RVRN) δημιουργήθηκε ταχύτατα για να υποστηρίξει θεσμικά τις ΜΚΟ στις προσπάθειές τους να γίνει πιο ορατή η βία. Τα τέλη του 2011, ολοκληρώθηκε ένα πιλοτικό πρόγραμμα για να ελεγχθεί η μεθοδολογία τυποποίησης της καταγραφής εγκλημάτων μίσους σε όλο το εύρος του Δικτύου.⁹

2012 Ο αριθμός των περιστατικών ρατσιστικής βίας που κατέγραψε το Δίκτυο και δημοσιοποίησε ο τύπος αυξάνει σημαντικά. Δημιουργείται στην αστυνομία ειδική μονάδα κατά της ρατσιστικής βίας για την αντιμετώπιση της σημαντικής αύξησης της ρατσιστικής βίας. Το RVRN [δημοσιεύει την πρώτη ετήσιά του έκθεση](#)

17 Ιανουαρίου 2013 Ένας Πακιστανός, ο Σεχζάντ Λουκμάν, την ώρα που πηγαίνει στη δουλειά του με το ποδήλατο, μαχαιρώνεται θανάσιμα από δύο άντρες. Αργότερα, αποδείχτηκε ότι οι άντρες είχε συνδέσεις με τη Χρυσή Αυγή.

Αρχές 2013 Το Δίκτυο καταγράφει περαιτέρω αύξηση των περιστατικών ρατσιστικής βίας και την καταγγέλλει στον τύπο. Το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη εκδίδει το Διάταγμα 132/2012 που προβλέπει τη δημιουργία ειδικών αστυνομικών μονάδων για την αντιμετώπιση του φυλετικού εγκλήματος.

18 Σεπτεμβρίου 2013 Ο Παύλος Φύσσας δολοφονείται από το Γιώργο Ρουπακιά, μέλος της Χρυσής Αυγής. Ακολουθούν συλλήψεις της ηγεσίας της Χρυσής Αυγής. Το περιστατικό άγγιξε την κοινή γνώμη όλης της χώρας, «ξαφνικά οι άνθρωποι συνειδητοποίησαν ότι η Χρυσή Αυγή ήταν οργανωμένες ομάδες βιτζιλάντες».¹⁰

2014 Το Δίκτυο καταγράφει σαφή μείωση στα περιστατικά βίας, εν μέρει πιθανώς λόγω της σύλληψης μελών της Χρυσής Αυγής (RVRN, 2014).

⁸ Ερωτώμενος δύο

⁹ Δίκτυο Καταγραφής Ρατσιστικής Βίας - RVRN (2014)

¹⁰ Ερωτώμενος τρία

2014 Η ελληνική νομοθεσία γίνεται αυστηρότερη για να ορίσει με μεγαλύτερη σαφήνεια το έγκλημα μίσους μέσα από μια ειδική πρόβλεψη σχετικά με την επιβολή ποινών, η οποία επιτρέπει πιο εστιασμένη ανταπόκριση της ποινικής δικαιοσύνης.¹¹

Απρίλιος 2015 Πάνω από δεκαοκτώ μήνες μετά τη σύλληψη των υπόπτων, ξεκινάει η δίκη της Χρυσής Αυγής σε αίθουσα δικαστηρίων με δύσκολη πρόσβαση από το κοινό.

24 Σεπτεμβρίου 2015 Ο **Διονύσης Λιακόπουλος** και ο **Χρήστος Στεργιόπουλος** κρίνονται ένοχοι για τη δολοφονία του Σεχζάντ Λουκμάν. Καταδικάζονται σε ισόβια και εφαρμόζεται για πρώτη φορά η ελληνική «νομοθεσία για το έγκλημα μίσους».

Δεκέμβριος 2015 Συστήνεται το Εθνικό Συμβούλιο κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, και περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της καταγραφή εγκλημάτων μίσους και της συλλογής στοιχείων. Στον φορέα εκπροσωπείται το Δίκτυο Καταγραφής Ρατσιστικής Βίας.¹²

Από το 2015 Η φύση του εγκλήματος μίσους στην Ελλάδα αλλάζει και πάλι με την προσφυγική κρίση και με συγκεκριμένες προκλήσεις, γεωγραφικές αλλά και σε επίπεδο πόρων, που αντιμετωπίζουν και οι ΟΚΠ παρακολούθησης και υποστήριξης αλλά και η αστυνομία.

18 Μαρτίου 2016 Η [δήλωση ΕΕ-Τουρκίας](#), η οποία προσδιορίζει ότι όλοι οι παράτυποι μετανάστες που περνούν από την Τουρκία στα ελληνικά νησιά μετά τις 20 Μαρτίου 2016 θα επαναπροωθούνται στην Τουρκία προσθέτει μία νέα διάσταση.

Μάιος 2017 **Έξι επιθέσεις στη Λέρο** κατά παλαιστινίων, σύριων και ιρακινών αιτούντων άσυλο, μεταξύ των οποίων ήταν και μία διαφυλική γυναίκα.

2017 Παρά τη θεσμική πρόοδο και τις συλλήψεις μελών ακραίων ομάδων, η πρόκληση παραμένει μεγάλη. Ακραίες ομάδες (όπως η Απέλλα και η Κρυπτεία) ενίσχυσαν την παρουσία τους στη δημόσια σφαίρα πραγματοποιώντας ρατσιστικές επιθέσεις κατά προσφύγων, μεταναστών και οργανώσεων ΛΟΑΤΚ+. Οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προσωπικό ανθρωπιστικών οργανώσεων και εγκαταστάσεις φιλοξενίας έχουν γίνει στόχος και εξτρεμιστικών ομάδων αλλά και τοπικών κατοίκων των οποίων η σύνδεση με εξτρεμιστικές ομάδες θα πρέπει να διερευνηθεί.¹³ Οι οργανώσεις ΛΟΑΤ, όπως η Colour Youth, καθώς και ακτιβιστές δέχτηκαν απειλές κατά τη διάρκεια του Pride και μέσω

¹¹ Παρα. 3 Άρθρο 79 του Ποινικού Κώδικα, βλ. [Legislationonline](#).

¹² Το Εθνικό Συμβούλιο πραγματοποίησε την εναρκτήρια συνεδρίασή του το Μάιο του 2016.

¹³ Έκθεση του RVRN 2017, σ. 12-15 (επίθεση κατά μέλους της Άρσις στη Σάμο και κατά τις συνηγόρους της πολιτικής αγωγής στη δίκη της Χρυσής Αυγής).

διαδικτύου.14

Απρίλιος 2018 Αναφέρονται βίαιες συγκρούσεις μεταξύ ακροδεξιών εξτρεμιστικών ομάδων και προσφύγων και μεταναστών στη Λέσβο, ενώ έχουν αναφερθεί και άλλες επιθέσεις με φυλετικά κίνητρα στο νησί. Η υπερπληρότητα στα νησιά του Αιγαίου το καλοκαίρι έχει αυξήσει τον αντίκτυπο του ξενοφοβικού λόγου.

6 Ιουνίου 2018 Υπογράφεται [Συμφωνία διωπηρεσιακής συνεργασίας για την αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων στην Ελλάδα](#) από: το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Υπουργείο Εσωτερικών, τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών, το Δίκτυο Καταγραφής Ρατσιστικής Βίας (RVRN) , το Εθνικό Σημείο Επαφής του ΟΑΣΕ/ΓΔΘΔΑ για τα Ρατσιστικά Εγκλήματα στην Ελλάδα.

12 Δεκεμβρίου 2018 Ο αντιεισαγγελέας του Αρείου Πάγου εκδίδει την εγκύκλιο 5/18 για τα στοιχεία που συνδέονται με τα εγκλήματα μίσους. Ζητείται από τους εισαγγελείς όλης της χώρας να επισημαίνουν δικογραφίες σχετικές με ρατσιστικά εγκλήματα με την ένδειξη «PB» (Ρατσιστική Βία) και να υποβάλλουν δύο φορές το χρόνο (Ιούνιο και Δεκέμβριο) στοιχεία για τις δικογραφίες που αφορούν υποθέσεις εγκλημάτων και ρητορικής μίσους. Οι υποβαλλόμενοι πίνακες περιλαμβάνουν στοιχεία που αφορούν τον αριθμό της υπόθεσης και την ημερομηνία υποβολής της από την αστυνομία στον εισαγγελέα, την ημερομηνία του ασκήθηκε η μήνυση (εφόσον υφίσταται), το αρχικό γράμμα του ονόματος, και του επωνύμου καθώς και η υπηκοότητα των δραστών, οι παραγγελίες για προκαταρκτική εξέταση, οι πράξεις για τις οποίες ασκήθηκε ποινική δίωξη, ο τρόπος παραπομπής στο ακροατήριο, ο αριθμός των αναβολών στο ακροατήριο, η απόφαση του δικαστηρίου και οι ποινές που επιβλήθηκαν, πληροφορίες που αφορούν εφέσεις (εφόσον υφίστανται), η πορεία της υπόθεσης. Η εγκύκλιος παρέχει πληροφορίες που αφορούν ορισμούς και δείκτες προκατάληψης.

Φεβρουάριος 2019 Το ίδρυμα Ρόζα Λούξεμπουργκ Ελληνικό Παράρτημα και το HumanRights360 ξεκινούν το [X Them Out!](#) Ένας μαύρος χάρτης της Αθήνας, μια καμπάνια του δρόμου, που επισημαίνει τις σκηνές στις οποίες έγιναν ρατσιστικές επιθέσεις και έχει σχεδιαστεί για να γίνουν ορατά τα αόρατα εγκλήματα μίσους που διαπράττονται στον δημόσιο χώρο.

Το ταξίδι ενός εγκλήματος μίσους

Χρησιμοποιώντας την μεθοδολογία του εργαστηρίου το οποίο έχουμε περιγράψει στην Έκθεση Μεθοδολογίας, περίπου 100 άτομα από 6 χώρες που έχουν λάβει μέρος στην έρευνα έχουν συμβάλει στη δημιουργία μίας εικόνας που εστιάζει στο θύμα, αφορά πολλούς φορείς και προσδιορίζει τι αποτελεί πληροφορία και τι θα πρέπει να συγκρατηθεί ως πληροφορία καθώς ένα έγκλημα μίσους ταξιδεύει μέσα στο σύστημα της δικαιοσύνης, από τη στιγμή της καταγγελίας μέχρι τη δίωξη και την καταδίκη, καθώς και ποια είναι τα βασικά εμπλεκόμενα μέρη.¹⁵

Η γραφιστική αναπαράσταση για το *Ταξίδι* αποδίδει τις γνώσεις και την εμπειρία που προέκυψε από κοινού από αυτήν την άσκηση. Από νομικής απόψεως, επιβεβαιώνει τα βασικά προβλήματα που εντόπισαν οι Scheppe, Haynes and Walters (2018), ότι «αντί να γνωστοποιείται το στοιχείο του μίσους και να επηρεάζει την έρευνα, τη δίωξη και την καταδίκη της υπόθεσης, συχνά «εξαφανίζεται» ή «φιλτράρεται» ώστε να απουσιάζει από τη διαδικασία»^{16,17} Επίσης μεταφέρει το σύνθετο σύνολο εμπειριών, καθηκόντων, παραγόντων και ενδιαφερομένων μερών που εμπλέκονται στις προσπάθειες τεκμηρίωσης και χαρτογράφησης της εμπειρίας του θύματος μέσα από βασικά σημεία καταγγελίας, καταγραφής και συλλογής στοιχείων. Γίνεται εμφανές ότι ο αστυνομικός, ο εισαγγελέας, ο δικαστής και ο εργαζόμενος σε ΟΚΠ που προσφέρει υποστήριξη έχουν σημαντικό ρόλο τόσο στη συλλογή βασικών πληροφοριών σχετικά με την εμπειρία του θύματος του εγκλήματος μίσους, εχθρότητας ή προκατάληψης, και τις ανάγκες του σε επίπεδο ασφάλειας και υποστήριξης όσο και στη σχετική δράση. Οι διεθνείς κανόνες και πρότυπα¹⁸ αποτελούν τη βάση για κομβικές ερωτήσεις σχετικά με το τι αποτελεί πληροφορία και στοιχείο και τι θα πρέπει να συλλεγεί ως τέτοιο.

Αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους τα θύματα δεν απευθύνονται στην αστυνομία και στις διαδικασίες της ποινικής δικαιοσύνης καθώς και η δυνητική μοναξιά και σύγχυση όσων το κάνουν. Παρουσιάζεται η επαγγελματική οπτική και η στάση των επαγγελματιών του χώρου της ποινικής δικαιοσύνης που είναι απαραίτητοι για ένα επιτυχές ταξίδι.¹⁹ Οι ΜΚΟ εμφανίζονται ως ζωτικό, αν και εύθραυστο, «δίχτυ ασφαλείας» το οποίο αποτελεί πηγή πληροφόρησης και υποστήριξης των θυμάτων σε όλο το εύρος του συστήματος, και παίζει σημαντικό ρόλο στο να θέτει υπόψη της αστυνομίας και των εισαγγελικών αρχών στοιχεία που τεκμηριώνουν το κίνητρο προκατάληψης.

¹⁵ Βλ. Έκθεση Μεθοδολογίας για περισσότερες λεπτομέρειες.

¹⁶ Scheppe et al (2018) σ.. 67.

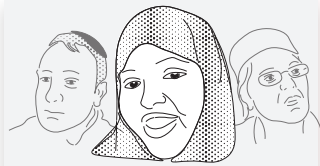
¹⁷ Η έκταση αυτής της «εξαφάνισης» ποικίλλει μεταξύ των εθνικών πλαισίων και αναφέρεται αναλυτικά στις εθνικές εκθέσεις.

¹⁸ Βλ. Έγγραφο Προτύπων

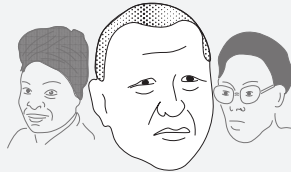
¹⁹ Βάσει συνεντεύξεων με άτομα που λειτουργούν ως «φορείς αλλαγής» από όλες τις διαφορετικές οπτικές κατά τη διάρκεια της έρευνας.

Το *Ταξίδι* επικοινωνεί την *κανονιστική ιδέα* ότι η καταγραφή εγκλημάτων μίσους και η συλλογή σχετικών στοιχείων ξεκινά τη στιγμή που ένα θύμα καταγγέλλει ένα περιστατικό, που θα πρέπει να ακολουθηθεί από μία υπόθεση η οποία διέρχεται ένα καθορισμένο σύνολο σταδίων διερεύνησης, δίωξης και καταδίκης, που καθορίζεται από μία ποινική *διαδικασία*, κατά την οποία βασικά στοιχεία που αφορούν την προκατάληψη, την ασφάλεια και την προστασία θα πρέπει να συλλεγούν, να χρησιμοποιηθούν και να δημοσιευτούν από τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη. Η γραφιστική αναπαράσταση απεικονίζει την *πραγματικότητα* την οποία τα θύματα δεν θέλουν να καταγγείλουν, βασικές πληροφορίες σχετικά με τους δείκτες προκατάληψης και τα αποδεικτικά στοιχεία, καθώς και τις ανάγκες ασφάλειας και υποστήριξης των θυμάτων που παραβλέπονται ή χάνονται ανάμεσα στα κενά που δημιουργούνται από τους τεχνικούς περιορισμούς, τα θεσμικά όρια και τις ασυμβατότητες. Είναι επίσης σαφές ότι οι ΟΚΠ παίζουν κεντρικό, αν και υποεκτιμημένο, ρόλο με πόρους που υπολείπονται των αναγκών τους.

Όπως και με τα περισσότερα πλαίσια, έτσι και στην Ελλάδα η καταγγελία εγκλημάτων μίσους στην αστυνομία και στις ΜΚΟ υπολείπεται σημαντικά. Υπάρχουν επίσης κενά και στην παροχή υποστήριξης και πληροφόρησης στα θύματα, που έχουν ως συνέπεια αυτά να εγκαταλείπουν τη διαδικασία, αλλά και ανεπαρκή αποτελέσματα. Τα σημεία αυτά τίθενται διεξοδικότερα όταν εξετάζεται το «σύστημα» καταγραφής εγκλημάτων μίσους και συλλογής σχετικών στοιχείων στην Ελλάδα.

“Είναι η πέμπτη φορά που συμβαίνει. Πρέπει να το δηλώσω.... αλλά θα με πιστέψουν;”

“Θα ανακαλύψουν ότι δεν είναι εντάξει τα χαρτιά μου... Δεν μπορώ να ρισκάρω να με απελάσουν.”

“Την τελευταία φορά η αστυνομία δεν έγραψε ότι δέχτηκα επίθεση επειδή είμαι ομοφυλόφιλος. Πώς ξέρω ότι θα είμαι ασφαλής και δεν θα ξανασυμβεί;”

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

«Είναι καθήκον μας να φροντίζουμε για την ασφάλεια των ανθρώπων και να διερευνούμε πλήρως όλες τιςτυχές ενός περιστατικού.»

Καταγράφει η αστυνομία:

- Τον τύπο δυνητικού εγκλήματος μίσους;
 - Δείκτες προκατάληψης και αίσθησης του θύματος;
 - Ανάγκες υποστήριξης και ασφάλειας θύματος;
- Η πληροφορία αυτή διαβιβάζεται στην εισαγγελία;

ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ

«Όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι το κίνητρο είναι προκατάληψη, είναι καθήκον μας να θέσουμε την υπόθεση υπόψη των δικαστηρίων.»

Καταγράφουν οι εισαγγελείς:

- Τον τύπο εγκλήματος μίσους;
 - Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με προκατάληψη και την αντίληψη του θύματος;
 - Ανάγκες υποστήριξης και ασφάλειας του θύματος στο δικαστήριο (και πέρα από αυτό);
- Η πληροφορία αυτή παρουσιάζεται στο δικαστήριο;

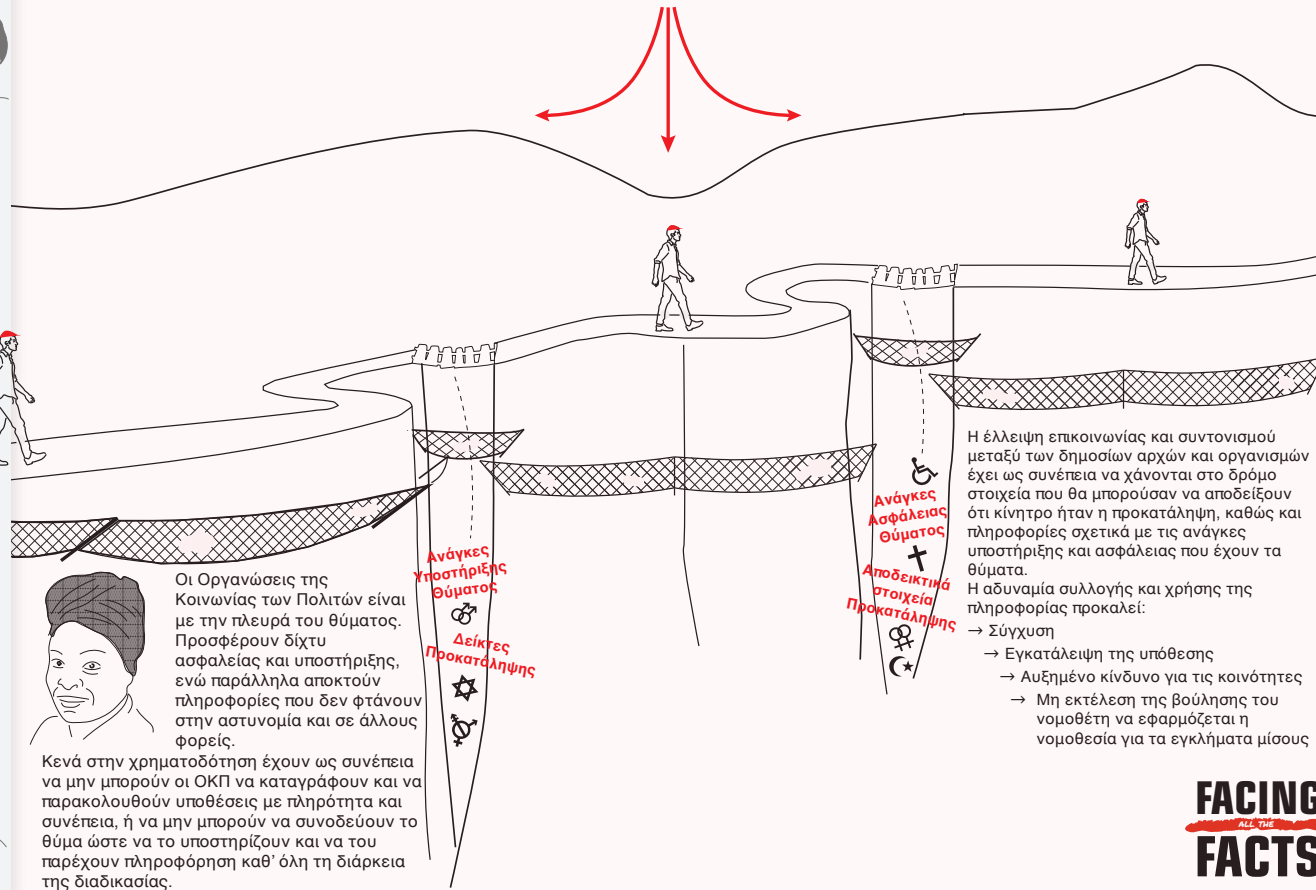
ΚΑΤΑΔΙΚΗ

«Η Βουλή έχει ψηφίσει νόμους κατά των εγκλημάτων μίσους. Όταν έχουμε αποδείξεις για μία υπόθεση, πρέπει να τους εφαρμόσουμε.»

Καταγράφει το δικαστήριο:

- Εάν έγινε εφαρμογή της νομοθεσίας περί εγκλημάτων μίσους;
 - Ανάγκες υποστήριξης και ασφάλειας του θύματος στο δικαστήριο (και πέρα από αυτό);
- Η πληροφορία αυτή γνωστοποιείται στο ευρύ κοινό;

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Χαρτογράφηση του «συστήματος» καταγραφής εγκλημάτων μίσους και συλλογής σχετικών στοιχείων στην Ελλάδα

Η «γραμμική» ποινική διαδικασία που παρουσιάζεται στη γραφιστική αναπαράσταση του *Ταξιδιού* μορφοποιείται από ένα ευρύτερο *σύστημα* συνδέσεων και σχέσεων. Εκτεταμένες προσπάθειες και συνεχής διαβούλευση παρήγαγαν ένα πλαίσιο και μία μεθοδολογία που εστιάζουν στο θύμα, βάσει ενός σαφούς συνόλου διεθνών κανόνων και προτύπων που επιδιώκει και υποστηρίζει μία χωρίς αποκλεισμούς, εστιασμένη στο θύμα, αξιολόγηση της κατάστασης σε εθνικό επίπεδο, βάσει της έννοιας των *σχέσεων*. Ενσωματώνει εξέταση αποδεικτικών στοιχείων για τη συνεργασία μεταξύ ΟΚΠ και δημοσίων αρχών όσον αφορά την καταγραφή εγκλημάτων μίσους και τη συλλογή σχετικών στοιχείων καθώς και αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται με την ποιότητα των προσπαθειών των ΟΚΠ να καταγράψουν ευθέως και να παρακολουθήσουν εγκλήματα μίσους κατά κοινοτήτων τις οποίες υποστηρίζουν και εκπροσωπούν.²⁰ Στοιχεύει να προχωρήσει πέρα από υφιστάμενες προσεγγίσεις, όπως το πλαίσιο βασικών Παρατηρήσεων του ΟΑΣΕ/ΓΔΘΔΑ και του προγράμματός του INFANCT (Information Against Hate Crimes Toolkit - Δέσμη Εργαλείων Πληροφόρησης κατά των Εγκλημάτων Μίσους).²¹ Ο χάρτης *συστημάτων* λειτουργεί επίσης και ως εργαλείο υποστήριξης όλων των ενδιαφερομένων μερών σε εργαστήρια ή άλλα πλαίσια αλληλεπίδρασης για την από κοινού περιγραφή των υφιστάμενων συστημάτων καταγραφής εγκλημάτων μίσους και συλλογής στοιχείων, για την από κοινού διάγνωση των ισχυρών και των αδύναμων του σημείων, και για την από κοινού ιεράρχηση των δράσεων βελτίωσης.²²

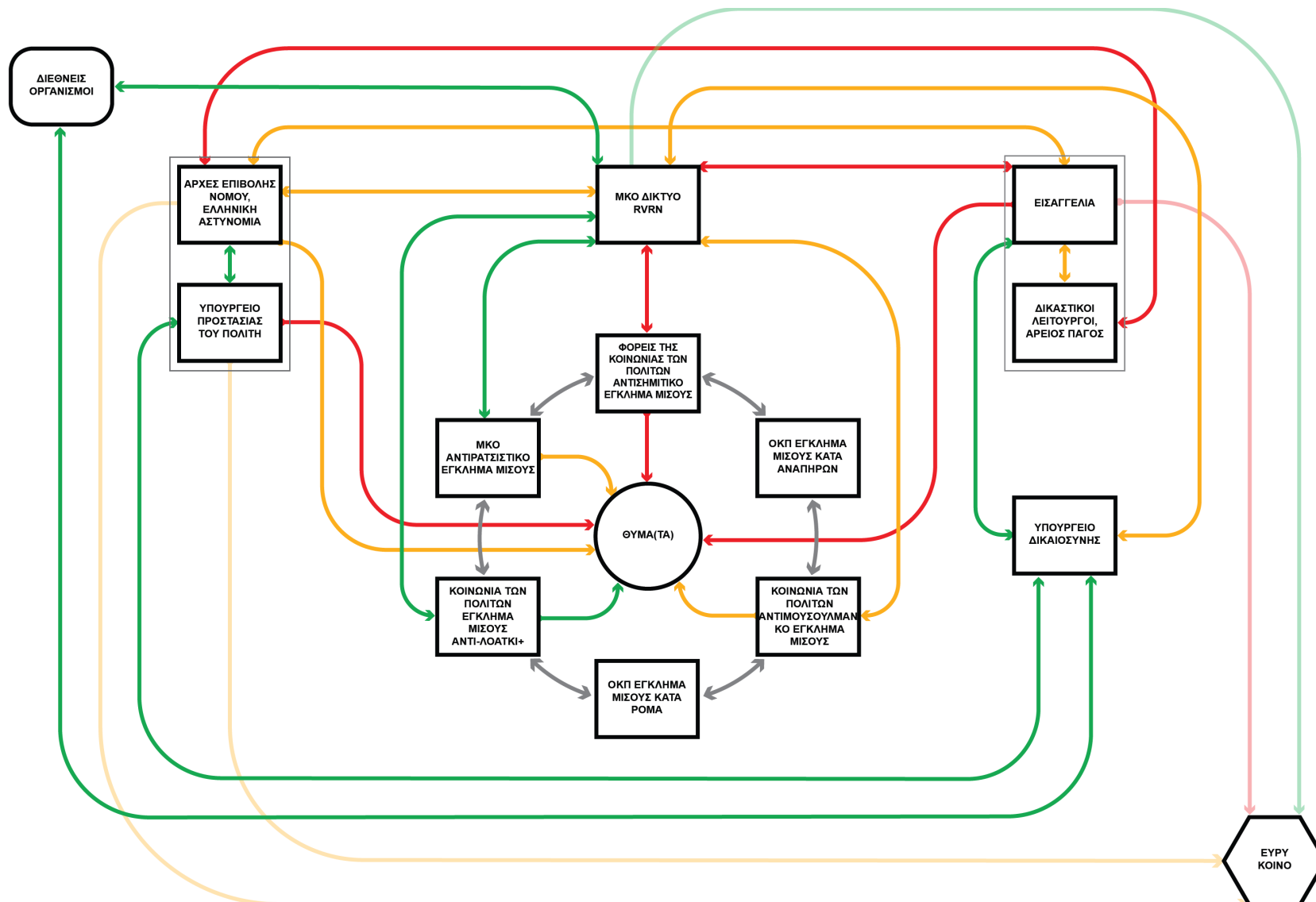
Θα πρέπει σε συνδυασμό με τον χάρτη συστημάτων να ανατρέχετε στο πλαίσιο της αυτοαξιολόγησης, το οποίο προσφέρει λεπτομερή εξήγηση των σχέσεων ανάλογα με τα χρώματα που έχουν χρησιμοποιηθεί. Εάν δείτε τον χάρτη στο διαδίκτυο, θα βρείτε την εξήγηση πατώντας τα εικονίδια '+」.

**Για να δείτε την απεικόνιση και τη «διάγνωση» του
«συστήματος» της Ελλάδας, παρακαλούμε να [ακολουθήσετε](#)**

²⁰ Για πλήρη περιγραφή των βασικών ενδιαφερομένων μερών που περιλαμβάνονται στις εθνικές εκτιμήσεις, και πώς σχετίζεται το πλαίσιο της αυτοαξιολόγησης με τον «χάρτη συστημάτων», βλ. την Έκθεση Μεθοδολογίας.

²¹ ΓΔΘΔΑ Βασικές Παρατηρήσεις, <http://hatecrime.osce.org/sites/default/files/documents/Website/Key%20Observations/KeyObservations-20140417.pdf>, η μεθοδολογία αυτή θα μπορούσε επίσης να ενσωματωθεί στο πλαίσιο της αυτοαξιολόγησης του INFANCT, όπως περιγράφεται στις σελ. 22-23 εδώ: <https://www.osce.org/odihr/INFANCT?download=true>

²² Βλ. Έκθεση Μεθοδολογίας για οδηγίες.

- Ενδείξεις ύπαρξης σχέσεων και συνολικός σχολιασμός
 Καλή σχέση: αποτελεσματικό πλαίσιο και δράση, με περιθώρια βελτίωσης
 Επαρκής σχέση: περιορισμένο πλαίσιο και δράση
 Κακή σχέση: ανεπαρκές πλαίσιο και δράση

- Οι ΟΚΠ (θα πρέπει να) δικτυώνονται για αποτελεσματική υποστήριξη δικαιωμάτων και για να εξυπηρετείται ο διατομεακός χαρακτήρας
 Η ευθύνη για το πλαίσιο και τη δράση πηγάζει από τις δημόσιες αρχές και τις ΟΚΠ προς το(α) θύμα(τα) και το ευρύ κοινό, και όχι αντίστροφα
 Το χρώμα χαμηλής έντασης προς το «ευρύ κοινό» υποδεικνύει το σημείο στο οποίο, εφόσον το «ευρύ κοινό» αποτελεί το φόντο και το πλαίσιο του εθνικού «συστήματος», θα πρέπει να εκπροσωπείται ως ειδικό εμπλεκόμενο μέρος σε αυτό.

Εθνικό ιστορικό πλαίσιο:

Οι επόμενες ενότητες πλαισιώνουν το «χάρτη συστημάτων» και το «ταξίδι μια υπόθεσης εγκλήματος μίσους». Παρουσιάζουν θέματα που συγκεντρώθηκαν από σεμινάρια με σκοπό τη «σύνδεση με θέμα τα στοιχεία για το έγκλημα μίσους», από έρευνα γραφείου και από συνεντεύξεις με φορείς αλλαγής που βρίσκονται στο κέντρο των προσπαθειών να προχωρήσει το έργο της κατανόησης και της αντιμετώπισης του εγκλήματος μίσους στην Ελλάδα.

Ένας από τους ερωτώμενους επεσήμανε το γεγονός ότι στην Ελλάδα, όπως και σε διάφορες άλλες χώρες, το έγκλημα μίσους «είχε αφομοιωθεί στην κοινωνία» πριν η κλιμάκωση της βίας το 2011 αποκλείσει πλέον τη δυνατότητα να αγνοήσει κανείς το πρόβλημα.²⁴ Η κοινωνία των πολιτών και οι δημόσιες αρχές ανταποκρίθηκαν στην κατάσταση ξεκινώντας από διαφορετικές αφετηρίες. Από τη μία, το Δίκτυο εννοιολόγησε την κλιμάκωση της βίας ως θέμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την προστασία προσφύγων και θυμάτων, τόσο από οργανωμένους όσο και από «κανονικούς» δράστες. Από την άλλη, το μοτίβο των αντιδράσεων από πλευράς αστυνομίας και ελληνικών θεσμών υποδεικνύει ότι το πρόβλημα γινόταν αντιληπτό ως θέμα δημόσιας τάξης και σχετίζεται σχεδόν ολοκληρωτικά με τις πράξεις εξτρεμιστικών ομάδων. Η συμπληρωματικότητα και η σύγκρουση αυτών των προσεγγίσεων μπορεί εν μέρει να εξηγήσει την μετέπειτα δράση/αδράνεια σε εθνικό επίπεδο ως προς το να προταχθεί μία προσέγγιση που να έχει ως κέντρο της το θύμα, όσον αφορά την καταγραφή και την ανταπόκριση στο έγκλημα μίσους στην Ελλάδα.

Ενώ η χώρα αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις στον τομέα της καταγραφής εγκλημάτων μίσους και των σχετικών αντιδράσεων, ένας από τους ερωτώμενους αποτύπωσε το γενικό αίσθημα εκείνων που βρίσκονται στο κέντρο αυτών των προσπαθειών. «Έχει γίνει πρόοδος. Δεν βρισκόμαστε πια στο πρώτο βήμα»²⁵. Η σύσταση του Δικτύου και η βελτίωση της ποιότητας της συνεργασίας αστυνομίας-ΟΚΠ στην παρακολούθηση και στην ανταπόκριση στο έγκλημα μίσους που περιγράφεται σε αυτήν την έκθεση είναι μερικά παραδείγματα.

Ωστόσο, ακόμα και αυτή η περιορισμένη πρόοδος δεν ήταν ομαλή και με τα λόγια ενός από τους ερωτώμενους αποτελούσε «διαρκή πρόκληση». Όπως φαίνεται στον χάρτη συστημάτων παραπάνω, το Δίκτυο είναι η κινητήριος δύναμη που δημιουργεί συνδέσεις σε όλο το εύρος των αρμοδίων φορέων και όλων των τομέων. Η διαρκής πρόκληση μέχρι πολύ πρόσφατα ήταν η διασφάλιση της βάσης για μια συστηματική και στρατηγική προσέγγιση στο πρόβλημα για όλους τους αρμοδίους φορείς σε όλους τους δημόσιους θεσμούς με την στήριξη της πολιτικής ηγεσίας. Τον Ιούνιο 2018, υπεγράφη μία σημαντικότερη

²⁴ Ερωτώμενος δύο

²⁵ Ερωτώμενος ένα

[Συμφωνία διυπηρεσιακής συνεργασίας για την αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων στην Ελλάδα](#) από όλα τα σχετικά υπουργεία και δημιουργήθηκε μία ομάδα εργασίας που περιελάμβανε εκπροσώπηση από το Δίκτυο Καταγραφής Ρατσιστικής Βίας.

Σύνδεση Αστυνομίας - Κοινωνίας των πολιτών για την καταγραφή και παρακολούθηση του εγκλήματος μίσους. Μία πορεία συνεργασίας.

Ενώ ερωτώμενοι από την αστυνομία και τις ΜΚΟ καθώς και άνθρωποι που συμμετείχαν στα εργαστήρια αναγνώρισαν ότι η αστυνομία και οι ΜΚΟ έχουν «αμοιβαία αρνητικά στερεότυπα» που μπορεί να παρουσιάσουν εμπόδια στη συνεργασία, είναι σαφές ότι το Δίκτυο ως σύνολο και τα επί μέρους μέλη του έχουν οικοδομήσει θετικές σχέσεις με την αστυνομία σε επίπεδο εργασίας. Όπως εξήγησε ένας από τους ερωτώμενους,

«Η οικοδόμηση σχέσεων αποτελεί πρόκληση και όταν υπάρχει μας δίνει μεγάλη χαρά επειδή μπορούν να λυθούν πολλά ζητήματα, ειδικά σε επίπεδο εργασίας. Είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζει η αστυνομία τις πλησιέστερες ΜΚΟ που μπορούν να υποστηρίξουν μια υπόθεση και να τους καλούν και να λένε, «κοιτάξτε, χρειάζομαι βοήθεια, μπορείτε να βοηθήσετε με αυτό το περιστατικό». Η αστυνομία έχει βοήθεια, και πρέπει να δείξουν ότι κάνουν δουλειά. Βασικά, όλοι κερδίζουν».²⁶

Ο ίδιος ερωτώμενος ανέφερε και το παρακάτω σχετικό: «Ορισμένοι αστυνομικοί έχουν εκφράσει τις ανησυχίες τους για τους λόγους για τους οποίους δεν φτάνουν όλα τα περιστατικά του δικτύου στην αστυνομία. Αυτό δείχνει ότι υπάρχει ενδιαφέρον. Ενδιαφέρον, γιατί θέλουν να δείξουν ότι θέλουν να κάνουν τη δουλειά τους».

Ένας άλλος ερωτώμενος τόνισε τις πρακτικές, «στο πεδίο», δράσεις που συμβάλλουν στην θεσμοθέτηση θετικών σχέσεων: «Δεν θέλεις να χτυπάς [μόνο] ανοιχτές πόρτες. Πρέπει να βρεις κλειστές πόρτες και για να το κάνεις αυτό πρέπει να φέρεις ένα πρακτικό επιχείρημα: Είμαι εδώ για να κάνω τις ζωές **μας** ευκολότερες».²⁷ Ο ίδιος ερωτώμενος τόνισε τη σημασία που έχει να αναληφθεί το έργο της κατάρτισης αστυνομικών που πραγματικά το χρειάζονται και που δεν είναι «με το μέρος μας».

²⁶ Ερωτώμενος τρία
²⁷ Ερωτώμενος δύο

Ένας ερωτώμενος τόνισε την ενέργεια που συχνά χρειάζεται να επενδύσουν οι ΟΚΠ σε αυτές τις σχέσεις, αξιοποιώντας περιορισμένους πόρους «[μερικές φορές] πρέπει να αποδεικνύουμε ότι είμαστε αξιόπιστοι, και αυτό απαιτεί ενέργεια».²⁸ Ένας άλλος ερωτώμενος επεσήμανε την ένταση που ενυπάρχει στην καταγραφή εγκλημάτων μίσους που διαπράττονται από την αστυνομία, «διατηρώντας την προσοχή στραμμένη επάνω τους ως δραστών... ενώ ταυτόχρονα προσπαθώντας να συνεργαστείς μαζί τους».²⁹

Γενικά, συμφωνήθηκε ότι η δημιουργία της ειδικής μονάδας ρατσιστικού εγκλήματος μίσους εντός της αστυνομίας ήταν μία πολύ θετική κίνηση που επιτρέπει ένα «συγκεκριμένο» σημείο επαφής εντός της αστυνομίας και αντιπροσώπευε την πρώτη προσπάθεια από πλευράς κράτους να παράσχει μία αποτελεσματική θεσμοθετημένη ανταπόκριση στο έγκλημα μίσους.³⁰ Ένας ερωτώμενος ανέφερε ότι, όταν ξεκίνησε, η ομάδα ήταν «αδύναμη» και επανδρωμένη με ανθρώπους που «δεν ήθελαν να είναι εκεί», ωστόσο τόσο η εμπειρία όσο και η αφοσίωση των μελών της έχει αυξηθεί καθώς το πρόβλημα και η ανάγκη ανάληψης δράσης έχει γίνει σαφέστερη, σε σημαντικό βαθμό ως αποτέλεσμα των προσπαθειών του Δικτύου.³¹

Ο υπεύθυνος για τα στοιχεία εγκλήματος μίσους στην αστυνομία ανέφερε ότι το υφιστάμενο δίκτυο ειδικών αστυνομικών μονάδων θα μπορούσε να ενισχυθεί με τακτικές συναντήσεις.

«Αυτό που θα χρειαζόταν είναι όλοι μας (οι 70 υπηρεσίες και το Αρχηγείο) που αντιμετωπίζουμε το ρατσιστικό έγκλημα να συναντιόμαστε στην αστυνομία μία φορά το χρόνο για να ανταλλάσσουμε απόψεις, να αξιολογούμε αυτό που κάνουμε. Η επικοινωνία δυσχεραίνεται από το γεγονός ότι ως αστυνομικοί έχουμε και άλλα θέματα να αντιμετωπίσουμε.»³²

²⁸ Ερωτώμενος ένα

²⁹ Ερωτώμενος δύο

³⁰ Ερωτώμενος πέντε

³¹ Ερωτώμενος δύο

³² Ερωτώμενος τέσσερα

Η μεγαλύτερη εικόνα: συνδέοντας «θύλακες»

Ένας από τους ερωτώμενους έδωσε μία ανάγλυφη εικόνα της τρέχουσας στρατηγικής κατάστασης στην Ελλάδα.

«Αυτή τη στιγμή, μέσα στην ελληνική διοίκηση υπάρχουν άνθρωποι, άτομα, θύλακες ανθρώπων, θύλακες γνώσης, αλλά ορισμένες φορές δεν συνδέονται, ή ακόμα και αν συνδέονται σε επίπεδο εργασίας, για ορισμένα από αυτά τα ζητήματα για να υπάρξει όντως πρόοδος χρειάζεται επίσης και το ανώτερο επίπεδο. Από τη βάση μπορεί να γίνει πάρα πολύ δουλειά, αλλά όχι τα πάντα. Για να δημιουργηθούν πιο εξελιγμένα συστήματα συντονισμού απαιτείται πολιτική βούληση σε ανώτερο επίπεδο. Στην αντίθετη περίπτωση, έχεις απλά ανθρώπους που ανταλλάσσουν μείλ και φύλλα excel, ενώ αυτό που χρειάζεται είναι μια βάση δεδομένων στην οποία θα καταχωρούνται στοιχεία από την κοινωνία των πολιτών, την αστυνομία, τις δικαστικές αρχές, χρειάζεται μια αρχή που να παράγει μια συγκριτική ανάλυση αυτών των στοιχείων. Υπάρχουν πράγματα που μπορούν να γίνουν όσον αφορά τον ανθρώπινο παράγοντα. Μπορούμε να προωθήσουμε περισσότερο την επικοινωνία και τον συντονισμό και το δίκτυο έχει παίξει σημαντικότερο ρόλο στη δημιουργία συνδέσεων ανάμεσα σε αυτούς τους θύλακες, αλλά δεν μπορούμε να κάνουμε τα πάντα.»³³

Συνολικά, οι ερωτώμενοι αναγνώρισαν ότι η Ελλάδα, και η Αθήνα ειδικότερα, έχει αναπτύξει εκτεταμένη εμπειρία στο έγκλημα μίσους, ανάμεσά τους προσωπικό ΟΚΠ, πολλοί αστυνομικοί και διάφοροι υπάλληλοι σε άλλους δημόσιους φορείς και θεσμούς. Αν χρησιμοποιήσουμε την λογική των «θυλάκων» σε αυτήν την κατάσταση, γίνεται σαφές ότι χωρίς σύνδεση και υποστήριξη, υπάρχει πιθανότητα η κλίματα των προκλήσεων και η συνθετότητά τους να είναι υπερβολική για αυτά τα άτομα. Ο ερωτώμενος πέντε τόνισε ότι είναι σημαντικό να υποστηριχθούν οι εμπειρογνώμονες, απ' όπου και αν προέρχονται, ώστε να υπάρξει μεταφορά γνώσεων σε άλλους, αλλά και οι ίδιοι να έχουν αναγνώριση για τη δουλειά τους. Στις συστάσεις παρακάτω και στην [Ευρωπαϊκή Έκθεση](#) εξετάζονται ιδέες για τη φύση αυτή της πιθανής υποστήριξης.

Άλλοι ερωτώμενοι έκαναν παρατηρήσεις αντίστοιχες με εκείνες του ερωτώμενου τρία παραπάνω, «Πού είναι τα επίσημα στοιχεία, ποιος τα συλλέγει, πού φυλάσσονται, ποιος κάνει την ανάλυση... τότε θα βρούμε στοιχεία για το πόσα εγκλήματα μίσους έχουν αναγνωριστεί, για τις καταγγελίες, τις δίκες, τις καταδίκες, το φόλοου απ; Σκοτάδι». Ο ερωτώμενος επεσήμανε την ανάγκη ύπαρξης ενός κεντρικού μηχανισμού, «που να παρακολουθεί όλα αυτά τα πολύτιμα στοιχεία που

³³ Ερωτώμενος τρία

χάνονται».³⁴

Υπάρχει δυνατότητα να γίνουν βαθύτερες οι συνδέσεις ανάμεσα στο Δίκτυο και την αστυνομία σε πρώτο στάδιο ώστε να οικοδομηθεί μία πληρέστερη εικόνα της φύσης και της συχνότητας του εγκλήματος μίσους στην Ελλάδα, των αποτελεσμάτων του στα θύματα και τι μπορεί να βοηθήσει για την υποστήριξή τους. Η αστυνομία και τα μέλη του δικτύου θα μπορούσαν να ωφεληθούν από την ανταλλαγή απόψεων για τις μεθόδους καταγραφής εγκλημάτων μίσους, συμπεριλαμβανομένων κατηγοριών και «αποδεικτικών» απαιτήσεων και να εντοπίσουν πιθανά σημεία σύνδεσης ανάμεσα σε πηγές στοιχείων. Όπου είναι δυνατό, επιμέρους στοιχεία μπορεί να συγκεντρωθούν για να αποδώσουν μια πληρέστερη εικόνα, ενώ ταυτόχρονα θα προστατεύεται η εμπιστευτικότητα των θυμάτων και η ανεξαρτησία όλων των πλευρών.

Σε πολιτικό επίπεδο, η κατάσταση έχει περισσότερες προκλήσεις. Μία ερωτώμενη εξήγησε πολύ έντονα πώς η έλλειψη πολιτικής βούλησης, «για τα βασικότερα των πραγμάτων» μπορεί να υπονομεύσει σημαντικά την εμπιστοσύνη όσων εργάζονται σε αυτόν τον τομέα. Αναφέροντας το γεγονός ότι χρειάστηκε ένας χρόνος να βρεθεί αίθουσα δικαστηρίου για τη δίκη της Χρυσής Αυγής, τόνισε ότι έτσι ο δικαστής παίρνει το λάθος μήνυμα, «Όταν βλέπεις ότι έχουμε τη δίκη της χιλιετίας, και βλέπουμε ότι το κράτος την αντιμετωπίζει σαν μία οποιαδήποτε άλλη δίκη, τότε τι μήνυμα παίρνουν οι [δικαστές];»³⁵ Υπάρχει δυνατότητα η ομάδα εργασίας που δημιουργήθηκε πρόσφατα και επιβλέπει την υλοποίηση του πρωτοκόλλου διυπηρεσιακής συνεργασίας να παράσχει το πλαίσιο, την εστίαση και τους πόρους που απαιτούνται για να υπάρξει πρόοδος στα ζητήματα που εντοπίσαμε εδώ.

Εστιάζοντας στο Δίκτυο Καταγραφής Ρατσιστικής Βίας

Το Δίκτυο Καταγραφής Ρατσιστικής Βίας έχει αποκαλύψει τη φύση της σύγχρονης στοχευμένης βίας στην Ελλάδα. Η εμπειρία του θύματος έγινε αδιαμφισβήτητη μέσα από την άρτια μεθοδολογία του Δικτύου, και απέκτησε νόμιμη διάσταση μέσα από τη στρατηγική και θεσμική υποστήριξη ισχυρών εταίρων στο συντονισμό. Συνέδεσε διαφορετικά εμπλεκόμενα μέρη σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο για να τεκμηριώσει το πρόβλημα του εγκλήματος μίσους, καθώς και την ποιότητα της ανταπόκρισης σε αυτό και σχετικά κενά. Ως εκ τούτου, αξίζει να εστιάσουμε σε αυτό και να το εξετάσουμε ειδικότερα.

³⁴ Ερωτώμενος ένα

³⁵ Ερωτώμενος δύο

Η μεθοδολογία καταγραφής του Δικτύου

Τα μέλη του Δικτύου συνδέονται από μία διαυγή μεθοδολογία, η οποία βασίζεται στην άμεση μαρτυρία των θυμάτων. Υπό αυτήν την έννοια, τα μέλη βρίσκονται «στην ίδια σελίδα» όταν καταγράφουν περιστατικά, ενώ είναι ταυτόχρονα και ελεύθερα να εκπληρώνουν τις δικές τους ποικίλες αποστολές για να ανταποκριθούν στις ιατρικές, νομικές, στεγαστικές και ακόμα και διατροφικές ανάγκες των χρηστών τους.

Το Δίκτυο είναι ο «σύνδεσμος ανάμεσα στη βάση και στο κράτος». Όπως είπε ένας ερωτώμενος, «κάποια στιγμή αυτοί οι «πόλοι» άρχισαν να συνομιλούν».³⁶ Συν τω χρόνω, το Δίκτυο αναγνωρίστηκε από τις δημόσιες αρχές, τις ΜΚΟ, τα μέσα και τους πολιτικούς ως η κύρια πηγή πληροφόρησης για τις ρατσιστικές, ομοφοβικές και τρανσφοβικές επιθέσεις στην Ελλάδα. Η θεσμική στήριξη από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και την Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ήταν ζωτικής σημασίας για την διασφάλιση της νομιμότητας των στοιχείων του.³⁷

Επιπλέον, η εννοιολόγηση της ρατσιστικής βίας στην Ελλάδα ως θέμα προστασίας προσφύγων επέτρεψε στην Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες να αναλάβει ηγετικό ρόλο και να δεσμεύσει πόρους σε μία υπηρεσία που δεν κάνει διακρίσεις βάσει του μεταναστευτικού ή νομικού καθεστώτος.

Η ιστορία του δικτύου³⁸

Το δίκτυο δημιουργήθηκε σε μια τρομερή περίοδο, ταυτόχρονα όμως και με μία ισχυρή ενοποιητική αίσθηση επείγοντος και το πλεονέκτημα φορέων αλλαγής που είχαν τη δύναμη να εμπνέουν και συγκεκριμένα τους επικεφαλής της Εθνικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες.

Η Δάφνη Καπετανάκη από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες είχε ασχοληθεί με την πρώτη στάδια, την δημιουργία του Δικτύου Καταγραφής Ρατσιστικής Βίας,

«... αρχικά, είχαμε θεωρήσει ότι θα ήταν κάτι πιλοτικό, απλά να δούμε τι συμβαίνει, αλλά τότε συνειδητοποιήσαμε ότι υπήρχε ένα τεράστιο κενό. Μαθαίναμε και εμείς οι ίδιοι. Συνειδητοποιήσαμε ότι η χώρα δεν είχε εθνικά στοιχεία, ότι η χώρα ανέφερε σε διεθνείς οργανώσεις ότι υπήρχαν μόνο ένα - δύο περιστατικά [καταγεγραμμένα] το χρόνο. Συνειδητοποιήσαμε ότι υπήρχαν κενά σε διάφορες υπηρεσίες. Συνειδητοποιήσαμε ότι υπήρχε

³⁶ Ερωτώμενος δύο

³⁷ Όπως τόνισε ο ερωτώμενος ένα, «Ξέρουμε όλοι ότι τα στοιχεία που προέρχονται από οργανώσεις της βάσης αντιμετωπίζονται αρνητικά από τους δημόσιους φορείς. Κάποιες φορές, για βάσιμους λόγους, λόγω της έλλειψης αξιόπιστης μεθοδολογίας σε μερικές ΜΚΟ.»

³⁸ Αυτή η μελέτη περιπτώσεων έχει μετατραπεί σε διαδικτυακό πόρο [εισαγωγή συνδέσμου όταν ολοκληρωθεί]

πραγματική ανάγκη από τη βάση. Η προστιθέμενη αξία που έφερε το Δίκτυο είναι ότι είναι η μόνη δυνατότητα να ακουστεί η φωνή των θυμάτων ακόμα και στο ανώτερο επίπεδο. Έτσι, οι φωνές του θύματος καταγράφονται από οργανώσεις της βάσης που έρχονται σε επαφή με αυτές τις οργανώσεις. Αυτό αντανακλάται στην ετήσια έκθεσή τους. Καταγράφονται οι τάσεις και τα διαφορετικά ποιοτικά χαρακτηριστικά των επιθέσεων. Χρησιμοποιείται από όλους τους τύπους θεσμών, εθνικών και ευρωπαϊκών, για να αναδειχθεί το φαινόμενο της ρατσιστικής βίας στην Ελλάδα...Η ανταπόκριση των αρχών ήταν δυσανάλογα ανεπαρκής σε σχέση με ό,τι συνέβαινε και κατέγραφαν ακόμα και οι δημοσιογράφοι. Περάσαμε μια διετία με εγκλήματα να έρχονται στην επιφάνεια από τις ΜΚΟ, αλλά και πάλι η αντίδραση των αρμοδίων αρχών καθυστερούσε.»

Μιλώντας για τις αρχές του Δικτύου, η Δάφνη αναφέρθηκε στο φόνο του Καντάρη στις 10 Μαΐου 2011, ως τη στιγμή μετά την οποία άρχισε να ξετυλίγεται ο κύκλος της βίας στην Αθήνα.³⁹

«Μας συγκίνησε και μας σοκάρισε και μας έκανε να συνειδητοποιήσουμε ότι πρέπει να κάνουμε κάτι. Ακόμα και αν η καταγραφή είναι το μόνο πράγμα που μπορούμε να κάνουμε, ας το κάνουμε. Εκείνο τον καιρό δεν θεωρούσαμε ότι η καταγραφή θα άλλαζε το όλο αφήγημα. Επειδή όταν είσαι αντιμέτωπος με τέτοια τεράστια ζητήματα, όλη αυτή τη βία, σκέφτεσαι, ωραία, θα τα καταγράψω και μετά τί; Που παρεμπιπτόντως είναι αυτό που νιώθουν και τα θύματα. Μερικές φορές δεν έχουν την ενέργεια να κάνουν καταγγελία, επειδή νιώθουν ότι δεν θα βρουν το δίκιο τους, οπότε τι νόημα έχει.»

Εδώ, «η σταγόνα στον ωκεανό» της καταγραφής περιστατικών έρχεται απέναντι στην αποδεκτή επιταγή να κάνει κάποιος ό,τι μπορεί για να γίνει ορατό το πρόβλημα.

Ένας άλλος ερωτώμενος εξήγησε τη σημασία του να «είμαστε έτοιμοι» σε επίπεδο πληροφορίας όταν υπάρξει μία πολιτική μετακίνηση και πρόθεση να ακουστεί η προάσπιση δικαιωμάτων από το Δίκτυο.

«Το Δίκτυο συνειδητοποίησε ότι όταν το κλίμα της συζήτησης ήταν πιο ανοιχτό, τότε το Δίκτυο παρείχε έγκυρη και σοβαρή προσέγγιση στα στοιχεία. Επειδή από τη μία έχεις μέρη του δημοσίου που δεν θέλουν να ακούσουν (κάποιοι θέλουν, άλλοι δεν θέλουν), και μετά από την άλλη έχεις ομάδες ανθρώπων που είναι αλληλέγγυοι. Όταν το κράτος λέει, εντάξει αρκετά με τη γκρίνια σας, δείξτε μου τα στοιχεία σας, τότε δίνεις στοιχεία για τα οποία κανείς δεν μπορεί να πει ότι είναι υπερβολικά, ότι αυτό ποτέ

³⁹ Ερωτώμενος τρία

δεν συνέβη... Παρουσιάζεις στοιχεία με τρόπο που δεν μπορούν να τα αγνοήσουν. Δεν θέλεις να υποκαταστήσεις αυτό που γίνεται σε επίπεδο βάσης. Θέλεις να κάνεις τη σύνδεση ανάμεσα στη βάση και στο κράτος. Αν θέλεις αλλαγή στη συμπεριφορά των πολιτών και στους θεσμούς, τότε κάποια στιγμή αυτοί οι δύο «πόλοι» θα πρέπει να συνομιλήσουν και το δίκτυο [είναι] οδιαμεσολαβητής... Νομίζω ότι το δίκτυο είναι πολύ καλό στο να αξιοποιεί αυτή τη δυναμική».

Είναι ενδεχομένως ακριβέστερο να πούμε ότι το Δίκτυο ήταν έτοιμο να επηρεάσει και να «αξιοποιήσει τη δυναμική» όταν η πολιτική ευαισθητοποίηση για το πρόβλημα άλλαξε και έπρεπε να φανεί ότι οι πολιτικοί ηγέτες και οι αρχές επιβολής του νόμου έκαναν κάτι. Αυτή η έρευνα έδειξε ότι η επίδραση των τεκμηρίων του δικτύου είναι ορατή στην απόφαση να συσταθούν ειδικές μονάδες της αστυνομίας, να υπάρξει αναθεώρηση της εθνικής νομοθεσίας για το έγκλημα μίσους και να οδηγήσει το δικαστήριο στην καταδικαστική απόφαση για τη δολοφονία του Σεχζάντ Λακμάν ως έγκλημα μίσους. Ένας ερωτώμενος ανακαλεί ότι αξιοποιήθηκε η εμπειρία των μελών του Δικτύου για να δοθεί έμπειρη γνωμοδότηση στην υπόθεση Λακμάν: «Πραγματικά νιώσαμε ότι αναγνωρίστηκε η δουλειά μας, ότι δεν είχε πάει χαμένη. Ξαφνικά, η δουλειά του δικτύου άλλαξε επίπεδο».⁴⁰

Η επιρροή του Δικτύου είναι επίσης σαφής στη σημαντική αύξηση του αριθμού εγκλημάτων μίσους που καταγράφεται από το κράτος. Για παράδειγμα, το 2012 υπήρχε μία καταγγελία από τις ελληνικές αρχές προς το ΓΔΘΔΑ για να συμπεριληφθεί στην ετήσια έκθεση για το έγκλημα μίσους. Το 2013, ο αριθμός είχε ανέβει στα 109 εγκλήματα μίσους (το Δίκτυο δημοσίευσε την πρώτη πλήρη έκθεσή του στα τέλη του 2012). Ένας ερωτώμενος τόνισε το ευρύτερο πλαίσιο, «Δεν μπορείς να πεις ότι ήταν το Δίκτυο που τα άλλαξε όλα. Επειδή αν ήταν τόσο εύκολο, δεν θα χρειαζόσουν δίκτυο, επειδή ταυτόχρονα δεν πρέπει να είμαστε απαισιόδοξοι, επειδή είναι όλα μαζί που έφεραν την αλλαγή, όχι το ένα ή το άλλο».⁴¹

Η επίδραση του Δικτύου αναγνωρίστηκε από έναν εκπρόσωπο της αστυνομίας:

«Το Δίκτυο βοήθησε να γίνει εμφανής η ανάγκη καταγραφής και βελτίωσης των συστημάτων καταγραφής των στοιχείων που αφορούν ρατσιστικά εγκλήματα, έκανε εμφανή προβλήματα στην επιμόρφωση των αστυνομικών, και συνέβαλε στην αύξηση της ευαισθητοποίησης ανάμεσα στους αστυνομικούς έτσι ώστε να εκπαιδευτούν ειδικά στα ρατσιστικά εγκλήματα. Φυσικά, δεδομένου ότι λειτουργεί ως «παρατηρητήριο» δημιουργεί κάποια αρνητική προκατάληψη, αλλά όταν η κριτική είναι καλοπροαίρετη, μας βοηθάει να διορθώσουμε τις ελλείψεις μας. Η συνολική εντύπωση της αστυνομίας (και της ηγεσίας της) είναι ότι οι προσπάθειες του Δικτύου

⁴⁰ Ερωτώμενος τρία

⁴¹ Ερωτώμενος δύο

κινούνται στην ίδια κατεύθυνση με τις δικές μας, στο να αντιμετωπίσουμε το ρατσιστικό έγκλημα καλύτερα μέσα από υπηρεσίες που υποστηρίζουν τα θύματα, μέσα από κατάρτιση, μέσα από συνεργασία με τους θεσμούς (το Εθνικό Συμβούλιο κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας). Η αστυνομία δεν είναι αποκομμένη από την κοινωνία, άρα το Δίκτυο ως μέρος της κοινωνίας είναι συνομιλητής μας.»

Το ταξίδι από το σημείο που το έγκλημα μίσους ήταν σχεδόν απολύτως αόρατο ως κοινωνικό πρόβλημα στην Ελλάδα μέχρι την αποδοχή του κεντρικού ρόλου του Δικτύου στην τεκμηρίωση αυτής της μορφής βίας και κομβικό σύμμαχο της αστυνομίας ήταν μακρύ αλλά δυναμικό. Υπάρχει μία ευκαιρία, το Δίκτυο και οι δημόσιες αρχές να σταθεροποιήσουν περαιτέρω και να αξιοποιήσουν τις υφιστάμενες σχέσεις τους ώστε να υπάρχει πιο συστηματική συμβολή στην κατάρτιση και στην ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με το μεταβαλλόμενο πρόβλημα του εγκλήματος μίσους στη χώρα.

Το Δίκτυο αντιμετωπίζει συγκεκριμένες προκλήσεις αυτήν την περίοδο διαρκών αλλαγών στην Ελλάδα, οι οποίες απεικονίζονται στο χάρτη συστημάτων και θα αναπτυχθούν περαιτέρω στις συστάσεις. Εν συντομία έχουν ως εξής:

- η εστίαση στην προσωπική καταγραφή βίαιων περιστατικών μπορεί να αυξήσει την πιθανότητα να διαφύγουν της προσοχής περιστατικά «χαμηλού επιπέδου». Είναι επίσης πιο δύσκολο να εντοπιστούν περιστατικά κατά διερχόμενων θυμάτων, που είναι λιγότερο διατεθειμένα να κάνουν προσωπικά καταγγελία σε μέλη του δικτύου.
- η διαρκής στενότητα πόρων σημαίνει ότι οι ΜΚΟ πρέπει να επιλέξουν να παράσχουν βασικές υπηρεσίες, όπως να εξασφαλίσουν τροφή, στέγη και παραπομπή στις υπηρεσίες υγείας, αντί να αφιερώνουν το χρόνο τους στην καταγραφή περιστατικών μίσους.
- η αύξηση περιστατικών μίσους στα πολλά νησιά της Ελλάδας αποτελεί πρόκληση για τα μέλη του Δικτύου όσον αφορά την επιμόρφωση και την ικανότητά τους να καταγράφουν και να παρακολουθούν περιστατικά μίσους, αλλά και να παρέχουν υποστήριξη στα θύματα.

Ένας θέμα που επηρεάζει όλες τις οργανώσεις, τις υπηρεσίες και τους θεσμούς που είναι υπεύθυνοι για την παρακολούθηση του εγκλήματος μίσους και την ανταπόκριση σε αυτό είναι η στενότητα πόρων:

«Έτσι όλοι ξέρουμε ότι όταν δουλεύεις χωρίς να έχεις μία αποκλειστική δουλειά, η δουλειά αυτή προστίθεται στις άλλες δραστηριότητές τους. Πολλοί λίγοι έχουν καταφέρει να έχουν χρηματοδότηση ειδικά για προγράμματα ανταπόκρισης στα εγκλήματα μίσους. Όταν δεν έχεις αυτά τα συγκεκριμένα προγράμματα και έχεις να αντιμετωπίσεις κάτι επείγον, είναι αυτονόητο ότι οι ΜΚΟ θα εστιάσουν στις βασικές ανάγκες των προσφύγων. Έτσι, πιστεύουμε ότι υπήρχαν περιστατικά τα οποία δεν καταγράφηκαν από τις ΜΚΟ σε αυτό το πλαίσιο.»⁴²

Ο αντίκτυπος της προσφυγικής κρίσης/ έκτακτης ανάγκης

18 Μαρτίου 2016, η [δήλωση ΕΕ-Τουρκίας](#), η οποία προσδιορίζει ότι όλοι οι παράτυποι μετανάστες που περνάνε από την Τουρκία στα ελληνικά νησιά μετά τις 20 Μαρτίου 2016 θα επαναπροωθούνται στην Τουρκία προσθέτει μία νέα διάσταση:

«υπάρχουν περισσότεροι άνθρωποι που μένουν στα ελληνικά νησιά για μεγαλύτερες περιόδους. Έτσι, μαζί με τη δήλωση ΕΕ-Τουρκίας, υπάρχουν επίσης και εθνικές διαδικασίες από τις υπηρεσίες ασύλου για την υλοποίησή της. Αυτό σημαίνει ότι έχεις αιτούντες άσυλο για μεγάλα διαστήματα, ανθρώπους που αισθάνονται ότι έχουν ξεμείνει στα νησιά, ότι οι συνθήκες υποδοχής έχουν εξαντλήσει τα όριά τους ή δεν είναι κατάλληλες και αυτό έχει δημιουργήσει γόνιμο έδαφος για την ανάπτυξη ενός άλλου τύπου ρατσιστικών αισθημάτων, τα οποία εξελίσσονται και συνεχίζουν ακόμα και αυτή τη στιγμή που μιλάμε. Είναι πολύ ανησυχητικό φαινόμενο. Έχει όλα τα στοιχεία που μας προκαλούν ανησυχία, παρακολουθούμε πολύ στενά την κατάσταση στα νησιά αυτή τη στιγμή. Υπάρχουν πολύ βίαια περιστατικά στα νησιά, για παράδειγμα στη Λέρο. Συνδέεται επίσης με τις εθνικές πολιτικές που συνδέονται με το άσυλο και τη μετανάστευση, οπότε πρόκειται για ένα νέο πλαίσιο που πρέπει να λάβουμε υπόψη μας και στο οποίο να προσαρμόσουμε τη δουλειά μας.»⁴³

42 Ερωτώμενος τρία

43 Ερωτώμενος τρία

Συστάσεις

Μετά την υιοθέτηση της Συμφωνίας διυπηρεσιακής συνεργασίας για την αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων στην Ελλάδα, δίνεται η ευκαιρία να αξιοποιηθεί η σημαντική πρόοδος που έχει επιτευχθεί στην καταγγελία και στην καταγραφή εγκλημάτων μίσους που περιγράφεται σε αυτήν την έκθεση. Οι συστάσεις που ακολουθούν υποδεικνύουν συγκεκριμένα βήματα που μπορούν να γίνουν από όλους τους εμπλεκόμενους.

Σύσταση 1: Να συμφωνηθούν και να δημιουργηθούν συνεχείς δίαυλοι επικοινωνίας ανάμεσα στην Ελληνική Αστυνομία και το Δίκτυο. Το πρωτόκολλο για τη διυπηρεσιακή συνεργασία δεσμεύει μόνο τις ελληνικές αρχές να «συγκρίνουν» τα στοιχεία τους με αυτά του Δικτύου. Λαμβανομένης υπόψη της υψηλής ποιότητας των στοιχείων του Δικτύου, αποτελεί ευκαιρία για βαθύτερη και αποτελεσματικότερη συνεργασία. Οι δράσεις που θα πρέπει να εξεταστούν περιλαμβάνουν:

Να δημιουργηθεί μία διαδικασία για την ανταλλαγή στοιχείων, στον πυρήνα της οποίας θα βρίσκεται η εχεμύθεια όσον αφορά τα προσωπικά στοιχεία του θύματος καθώς και η προστασία του. Ένα πρώτο βήμα θα μπορούσε να είναι να οργανωθεί ένα εργαστήριο στο οποίο μέλη του Δικτύου, αστυνομικοί και στατιστικοί να ανταλλάσσουν λεπτομέρειες για τις διαδικασίες καταγραφής εγκλημάτων μίσους και να εντοπίζουν σημεία σύνδεσης – που επιτρέπουν τη σύγκριση περιστατικών λαμβάνοντας υπόψη τα βήματα που είναι απαραίτητα για να διασφαλιστεί η εχεμύθεια ως προς το θύμα αλλά και η επαγγελματική και οργανωσιακή ανεξαρτησία όλων των εμπλεκόμενων.⁴⁴

Να συμφωνηθεί ένα μνημόνιο κατανόησης για τακτική συνεργασία στην επιμόρφωση, συμπεριλαμβανομένων επίσης και των προγραμμάτων TANCHLE και PANCHT του ΟΑΣΕ/ΓΔΘΔΑ.

Να ξεκινήσουν εξαμηνιαίες συναντήσεις και των 70 ειδικών μονάδων της αστυνομίας για να ενισχυθεί η συνεργασία και οι συνδέσεις σε όλη τη χώρα.

44 Για περισσότερες λεπτομέρειες για την δημιουργία πρωτοκόλλων ανταλλαγής πληροφοριών, μπορείτε να ανατρέξετε στην βασική ευρωπαϊκή έκθεση.

Σύσταση 2: Να διασφαλιστεί η εστίαση στο θύμα στο έργο του Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας και της νεοϊδρυθείσας ομάδας εργασίας για το έγκλημα μίσους. Για παράδειγμα, μία υποομάδα θα μπορούσε να ασχοληθεί με ποια μέτρα θα πρέπει να πάρει κάθε μέλος της ομάδας για να διασφαλίσει ότι οι υποχρεώσεις του βάσει της Οδηγίας για τα Θύματα τηρούνται πλήρως καθώς και για να σχεδιάσει και να πραγματοποιήσει μία δημοσκόπηση θυματοποίησης σε εθνικό επίπεδο, η οποία θα εμπλούτιζε τις γνώσεις για τη συχνότητα του εγκλήματος μίσους στην Ελλάδα.

Σύσταση 3: Να υποστηριχτούν ΜΚΟ που έχουν υπερβολικό όγκο εργασίας και έχουν εξαντληθεί ώστε να συνεχίσουν, μαζί με τα άλλα καθήκοντά τους, την καταγραφή και την παρακολούθηση.

Να αναγνωριστεί ότι η τρέχουσα προτεραιότητα είναι να υποστηριχτούν οι δραστηριότητες εκείνων των ΜΚΟ που μπορούν να αποδείξουν αποτελεσματική παρακολούθηση και υποστήριξη των θυμάτων. Να εξεταστεί η πιθανότητα υποστήριξης έργου που μελετά ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για αντιμετωπιστούν οι ανάγκες ανθρώπων οι οποίοι γίνονται στόχος εγκλημάτων μίσους λόγω αναπηρίας ή μέσα στα πλαίσια του αντιαθιγγανισμού.

Σύσταση 4: Τα γραφεία της Ύπατης Αρμοστείας σε άλλες χώρες που έχουν δει αύξηση στο ρατσιστικό έγκλημα που απειλεί την προστασία των προσφύγων και παρεμποδίζει τις προσπάθειες ένταξης των προσφύγων θα πρέπει να εξετάσουν την πιθανότητα ενός ισχυρότερου ρόλου στη στήριξη συνασπισμών για την παρακολούθηση και αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους. Ως προς τούτο, θα πρέπει να αξιοποιήσουν τη σημαντική εμπειρία και γνώση της Ύπατης Αρμοστείας στην Ελλάδα.

Σύσταση 5: Για να διευρύνει την εμβέλεια και την αποτελεσματικότητα του Δικτύου, θα πρέπει να εξετάσει:

την επέκταση του μοντέλου καταγραφής που διαθέτει αυτή τη στιγμή ώστε να συμπεριλάβει καταγραφή μέσω διαδικτύου, που θα επιτρέπει την καταγραφή περιστατικών χαμηλότερης έντασης σε διάφορες γλώσσες:

να εντοπίσει δράσεις που βελτιώνουν την επιμόρφωση και την υποστήριξη στα νησιά, όπου έχει παρατηρηθεί αύξηση της ρατσιστικής βίας.

Σύσταση 6: Υπουργεία, και δημόσιες υπηρεσίες και θεσμοί θα πρέπει να λάβουν μέτρα προκειμένου να δημοσιευτούν όλα τα διαθέσιμα στοιχεία για το έγκλημα μίσους και να είναι εύκολη η πρόσβασή τους από το κοινό.

Βιβλιογραφία

Διεθνής Αμνηστία (2018) «Ελλάδα 2017/2018», διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://www.amnesty.org/en/countries/europe-and-central-asia/greece/report-greece/> (Πρόσβαση στις 23 Απριλίου 2019)

Δίκτυο Καταγραφής Ρατσιστικής Βίας (2014) «Ετήσια Έκθεση 2012», διαθέσιμο στη διεύθυνση <http://rvrn.org/category/reports/page/8/> ((Πρόσβαση στις 23 Απριλίου 2019)

Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (2018) «Συμφωνία διυπηρεσιακής συνεργασίας για την αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων στην Ελλάδα» διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://www.osce.org/odihr/402260?download=true>, (Πρόσβαση στις 23 Απριλίου 2019)

Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (2013) «Ρατσισμός, διακρίσεις, μισαλλοδοξία και εξτρεμισμός: μαθαίνοντας από την εμπειρία της Ελλάδας και της Ουγγαρίας», διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://fra.europa.eu/en/publication/2013/racism-discrimination-intolerance-and-extremism-learning-experiences-greece-and>, (Πρόσβαση στις 23 Απριλίου 2019)

Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (2012) «Έγκλημα στους Δρόμους». διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://www.hrw.org/report/2012/07/10/hate-streets/xenophobic-violence-greece> (Πρόσβαση στις 23 Απριλίου 2019)

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016) «Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας, 18 Μαρτίου 2016», διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/>, (Πρόσβαση στις 23 Απριλίου 2019)

Schweppe, J. Haynes, A. and Walters M (2018) Lifecycle of a Hate Crime: Comparative Report. Δουβλίνο: ICCL σ. 67.

Πλέγμα αυτοαξιολόγησης για την καταγραφή και τη συλλογή στοιχείων εγκλημάτων μίσους, στο πλαίσιο διεθνών κανόνων και προτύπων.

Το έγγραφο αυτό παρουσιάζει τα τεκμήρια που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να κατανοήσουμε και να περιγράψουμε τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες σε όλο το εύρος των σχέσεων που αποτελούν συστήματα καταγραφής εγκλημάτων μίσους και συλλογής σχετικών στοιχείων.¹ Στοχεύει να αξιοποιήσει και να συμπληρώσει υφιστάμενες προσεγγίσεις, όπως το πλαίσιο βασικών Παρατηρήσεων του ΟΑΣΕ/ΓΔΘΔΑ και του προγράμματός του INFACHT (Information Against Hate Crimes Toolkit - Δέσμη Εργαλείων Πληροφόρησης κατά των Εγκλημάτων Μίσους).² Η καθοδήγηση που αφορά τα αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να συλλεγούν, να χρησιμοποιηθούν και να δημοσιευτούν από τους δημοσίους φορείς περιέχονται στο συνοδευτικό Έγγραφο Προτύπων. Αυτό το πλαίσιο έχει ως σκοπό να υποστηρίξει μία αποτίμηση της εθνικής κατάστασης εστιασμένη στο θύμα χωρίς αποκλεισμούς, βάσει της έννοιας των *σχέσεων*. Συμπεριλαμβάνει μια τεκμηριωμένη εξέταση της συνεργασίας ΟΚΠ και δημοσίων φορέων όσον αφορά την καταγραφή εγκλημάτων μίσους και τη συλλογή δεδομένων καθώς και αποδεικτικών στοιχείων που συνδέονται με την ποιότητα των προσπαθειών των ΟΚΠ να καταγράψουν ευθέως και να παρακολουθήσουν εγκλήματα μίσους κατά κοινοτήτων τις οποίες υποστηρίζουν και εκπροσωπούν.³

Ο Πίνακας ένα παρουσιάζει τη γενική προσέγγιση στην αυτοαξιολόγηση και τις κυριότερες σχέσεις στο «σύστημα». Ο Πίνακας δύο περιγράφει την κατάσταση ανά χώρα. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι μπορεί να υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί φορείς που παίζουν

¹Βλ. Έκθεση Μεθοδολογίας για περισσότερα γύρω από την έννοια των «συστημάτων».

² ΓΔΘΔΑ Βασικές Παρατηρήσεις, <http://hatecrime.osce.org/sites/default/files/documents/Website/Key%20Observations/KeyObservations-20140417.pdf>; η μεθοδολογία αυτή θα μπορούσε επίσης να ενσωματωθεί στο πλαίσιο της αυτοαξιολόγησης του INFACHT, όπως περιγράφεται στις σελ. 22-23 εδώ: <https://www.osce.org/odihr/INFACHT?download=true>

³ Για πλήρη περιγραφή των βασικών ενδιαφερομένων μερών που περιλαμβάνονται στις εθνικές αξιολογήσεις, και πώς σχετίζεται το πλαίσιο της αυτοαξιολόγησης με τον «χάρτη συστημάτων», βλ. την Έκθεση Μεθοδολογίας, Μέρος II.

κάποιο ρόλο στην καταγραφή και στη συλλογή στοιχείων μέσα σε μία χώρα, ειδικά σε ομοσπονδιακά συστήματα. Όπου είναι δυνατόν είναι σημαντικό να αποτυπωθεί αυτή η σύνθετη κατάσταση. Για τους σκοπούς αυτού του προγράμματος, εστιάζουμε στο εθνικό επίπεδο. Όπου υπάρχουν πληροφορίες για σημαντικές διαφορές ανάμεσα σε περιφέρειες μίας χώρας, το στοιχείο αυτό υπογραμμίζεται. Μπορεί επίσης να υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στη νομική διαδικασία που διέπει τον τρόπο με τον οποίο προχωρούν οι υποθέσεις από το στάδιο της διερεύνησης σε αυτό της δίωξης σε διαφορετικές δικαιοδοσίες. Για παράδειγμα, η καταγγελία των περιστατικών μπορεί να γίνει απ' ευθείας στους εισαγγελείς αντί για τις αρχές επιβολής του νόμου, σε ορισμένες υποθέσεις η άσκηση δίωξης μπορεί να γίνει από τις αρχές επιβολής του νόμου και όχι από τους εισαγγελείς. Και πάλι, η μεθοδολογία αυτή έχει ως στόχο να αντικατοπτρίσει τη συγκεκριμένη πολυπλοκότητα, ωστόσο παραμένει ένα «έργο σε εξέλιξη», που μπορεί να τροποποιηθεί σε εθνικό επίπεδο μετά τη δημοσίευση. Για πλήρη εξέταση των περιορισμών αυτού του πλαισίου, βλ. την Έκθεση Μεθοδολογίας.

Πίνακας ένα: Αυτοαξιολογήσεις: γενική προσέγγιση

Σχέση	Αποδεικτικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή σχέσεων		Βαθμολογία
	Χρησιμοποιούνται δύο βασικές κατηγορίες αποδεικτικών στοιχείων που βασίζονται στους διεθνείς κανόνες και πρότυπα στα οποία παραπέμπουμε.		
	Πλαίσιο	Δράση	

Οι βασικές σχέσεις εντοπίζονται σε όλο το σύστημα: Αρχές επιβολής νόμου – εισαγγελία, δικαστικοί λειτουργοί, Υπουργείο Εσωτερικών Εισαγγελία – δικαστικοί λειτουργοί, Υπουργείο Δικαιοσύνης Υπουργεία – Υπουργεία (π.χ. Υπ. Εσωτερικών - Υπ. Δικαιοσύνης, κλπ.) Θύμα – αρχές επιβολής νόμου, εισαγγελία, υπουργεία, ΟΚΠ Ευρύ κοινό – αρχές επιβολής νόμου, υπουργείο(α), εισαγγελία, ΟΚΠ ΟΚΠ – Αρχές επιβολής νόμου, εισαγγελία, υπουργεία, άλλες ΟΚΠ ΔΚΟ – υπουργείο(α), ΟΚΠ Περισσότερες πληροφορίες για τα υφιστάμενα πλαίσια και δράσεις των ΔΚΟ θα βρείτε στο συνοδευτικό έγγραφο για τα πρότυπα. Άλλοι φορείς και υπουργεία παίζουν επίσης ρόλο, μεταξύ των οποίων είναι φορείς ισότητας, φορείς μη-ποινικής δικαιοσύνης καθώς και υπουργεία. Αυτοί έχουν συμπεριληφθεί, κατά περίπτωση, στις εθνικές εκθέσεις.	Τα τεχνικά πλαίσια επιτρέπουν την καταγραφή και τη συλλογή στοιχείων. Τα πλαίσια πολιτικής επιτρέπουν την ανταλλαγή πληροφοριών σε όλο το εύρος του συστήματος. Τα πιο ενεργά και υπεύθυνα υπουργεία παράγουν πλαίσιο πολιτικής που δίνει στην αστυνομία και στους άλλους φορείς την τεχνική δυνατότητα να εντοπίζουν και να καταγράφουν δεδομένα για το έγκλημα μίσους, αλλά και να αναλαμβάνουν τη σχετική δράση. Εάν ένα υπουργείο δεν έχει αναπτύξει ένα διατομεακό πλαίσιο που να επιτρέπει στην αστυνομία να καταγράφει όλα τα κίνητρα προκατάληψης ή δεν έχει ηγηθεί της διαδικασίας ανάπτυξης κοινών οδηγιών για την καταγραφή και τη συλλογή δεδομένων, τα περιθώρια της αστυνομίας όσον αφορά τον	Στοιχεία που αποδεικνύουν ότι τα πλαίσια χρησιμοποιούνται – τα δεδομένα καταγράφονται, ανταλλάσσονται, δημοσιοποιούνται, και ότι η πληροφορία αποτελεί βάση για την ανάπτυξη πολιτικής και τη βελτίωση της ανταπόκρισης. Αυτοί που βρίσκονται στην «πρώτη γραμμή», είτε πρόκειται για ανακριτές, εισαγγελείς ή ΟΚΠ, είναι εκείνοι που «δίνουν ζωή», ή περιορίζονται, από τα υφιστάμενα πλαίσια της αστυνομίας.	Σε κάθε σχέση δίνεται μία βαθμολογία από 0-3 για: 1. «πλαίσιο» 2. «δράση» Συνολική βαθμολογία από 5-6=πράσινο, 3-4=κίτρινο, 0-2=κόκκινο. Πράσινο = καλή σχέση Αποτελεσματικό πλαίσιο και δράση, με περιθώριο βελτίωσης. Κίτρινο = επαρκής σχέση Σχετικά περιορισμένο πλαίσιο και δράση. Κόκκινο = κακή σχέση. Πολύ περιορισμένο πλαίσιο και δράση.
---	--	--	--

	τρόπο συσχετισμού με τα θύματα σε αυτή την περιοχή είναι περιορισμένα.		
--	--	--	--

Συγκεκριμένες σχέσεις και κριτήρια

Γενική ανάλυση			
Σχέση	Τεκμήριο : η στήλη αυτή παρουσιάζει τα τεκμήρια που λαμβάνονται υπόψη, όταν περιγράφεται μία σχέση ως «κόκκινη» «κίτρινη» ή «πράσινη» (βλ. Πίνακα ένα) (Μπορείτε να βρείτε τον σχετικό διεθνή κανόνα / πρότυπο στην υποσημείωση στο τέλος)		Βαθμολογία
			Πλαίσιο: Δράση: Σύνολο: Χρώμα:
	Πλαίσιο	Δράση	
Αρχές επιβολής νόμου-εισαγγελία	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι αρχές επιβολής του νόμου είναι σε θέση να καταγράφουν αναλυτικά τα εγκλήματα μίσους, περιλαμβανομένων και των δεικτών προκατάληψης και να χρησιμοποιούν ειδική επισήμανση για κίνητρα προκατάληψης και τύπους εγκλημάτων (Πρότυπα 1,2,3,4) Οι αρχές επιβολής του νόμου είναι σε θέση να καταγράφουν πληροφορίες σχετικές με την υποστήριξη και την ασφάλεια των θυμάτων. (Πρότυπο 5) Η εισαγγελία είναι σε θέση να καταγράφει	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το σύστημα παράγει ρεαλιστικά δεδομένα (οι πολύ χαμηλοί αριθμοί δείχνουν μη ρεαλιστικό μέτρο συχνότητας εγκλημάτων μίσους) (Πρότυπα 6 και 7). Υπάρχει συστηματική ανταλλαγή δεδομένων ανάμεσα στην αστυνομία και στην εισαγγελία για να προχωρήσουν οι επιμέρους υποθέσεις, περιλαμβανομένων των αναγκών του θύματος σε επίπεδο ασφάλειας, και για την εξέταση θεμάτων που αφορούν την απόδοση. Οι αρχές επιβολής του νόμου και η εισαγγελία	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:

	πληροφορίες που διαβιβάστηκαν σε αυτήν από τη αστυνομία και αφορούν κίνητρα προκατάληψης και τύπο εγκλήματος (Πρότυπο 4) καθώς και πληροφορίες σχετικές με την υποστήριξη και την ασφάλεια των θυμάτων (Πρότυπο 5). Τα δύο σώματα είναι μέλη ενός πλαισίου πολιτικής, αλλά και τεχνικού, για την καταγραφή και ανταλλαγή στοιχείων σχετικών με τους δείκτες προκατάληψης, τους τύπους εγκλημάτων και τις ανάγκες υποστήριξης και ασφάλειας των θυμάτων (Πρότυπο 8, Πρότυπο 9)	συναντώνται σε τακτική βάση για να παρακολουθούν την πρόοδο να ανταλλάσσουν πληροφορίες και/ή να συμμετέχουν μαζί σε εκπαίδευση.	
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Αρχές επιβολής νόμου – δικαστικοί λειτουργοί	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Η αστυνομία είναι σε θέση να καταγράφει αναλυτικά τα εγκλήματα μίσους, περιλαμβανομένων και των δεικτών προκατάληψης και να χρησιμοποιεί ειδική επισήμανση για κίνητρα προκατάληψης και τύπους εγκλημάτων (Πρότυπα 1,2,3,4) Τα δικαστήρια έχουν τη δυνατότητα να	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το σύστημα παράγει ρεαλιστικά δεδομένα (οι πολύ χαμηλοί αριθμοί δείχνουν ότι η νομοθεσία για το έγκλημα μίσους δεν χρησιμοποιείται). (Πρότυπα 6 και 7). Η πληροφορία χρησιμοποιείται καθώς προκύπτει – για παράδειγμα, συναντήσεις στις οποίες και τα δύο μέρη συζητούν τα διαθέσιμα στοιχεία,	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:

	καταγράφουν πληροφορίες σχετικές με τις αποφάσεις, συμπεριλαμβανομένου του εάν το στοιχείο του μίσους έχει ληφθεί υπόψη καθώς και της έκβασης (Πρότυπο 7). Οι δύο υπηρεσίες είναι μέλη ενός πλαισίου πολιτικής, αλλά και τεχνικού, που επιτρέπει την παρακολούθηση των υποθέσεων από το στάδιο της διερεύνησης στο στάδιο της απόφασης του δικαστηρίου, και την καταγραφή και ανταλλαγή πληροφοριών για τις ανάγκες ασφάλειας και υποστήριξης των θυμάτων (Πρότυπα 5, 8 και 9).	επιλύουν προβλήματα και προσδιορίζουν δράσεις.	
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Αρχές επιβολής νόμου – Υπουργείο Εσωτερικών	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι αρχές επιβολής του νόμου είναι σε θέση να καταγράφουν αναλυτικά τα εγκλήματα μίσους, περιλαμβανομένων και των δεικτών προκατάληψης και να χρησιμοποιούν ειδική επισήμανση για κίνητρα προκατάληψης και τύπους εγκλημάτων (Πρότυπα 1,2,3,4) Οι αρχές επιβολής του νόμου είναι σε θέση να καταγράφουν πληροφορίες σχετικές με την υποστήριξη και την ασφάλεια των θυμάτων	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Η πληροφορία χρησιμοποιείται καθώς προκύπτει – για παράδειγμα, συναντήσεις στις οποίες και τα δύο μέρη συζητούν τα διαθέσιμα στοιχεία, επιλύουν προβλήματα και προσδιορίζουν δράσεις. Το σύστημα παράγει ρεαλιστικά δεδομένα (οι πολύ χαμηλοί αριθμοί δείχνουν ότι η νομοθεσία για το έγκλημα μίσους δεν χρησιμοποιείται). (Πρότυπα 6 και 7).	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:

	(Πρότυπο 5). Οι πληροφορίες αυτές διαβιβάζονται στο Υπουργείο Εσωτερικών ή σε άλλο σχετικό υπουργείο για τη συλλογή και ανάλυση των στοιχείων. Οι δύο υπηρεσίες είναι μέλη ενός πλαισίου πολιτικής, αλλά και τεχνικού, για την καταγραφή και ανταλλαγή στοιχείων σχετικών με τους δείκτες προκατάληψης, τους τύπους εγκλημάτων και τις ανάγκες υποστήριξης και ασφάλειας των θυμάτων (Πρότυπα 8 και 9)		
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Εισαγγελία – Δικαστικό σώμα	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Η εισαγγελική υπηρεσία είναι σε θέση να καταγράφει σχετικές πληροφορίες που αφορούν τεκμήρια προκατάληψης και, όπου ενδείκνυται, να τα παρουσιάζει συστηματικά στο δικαστήριο (Πρότυπα 4 και 7). Υπάρχει δυνατότητα να καταγράφονται πληροφορίες σχετικές με τις αποφάσεις των δικαστηρίων, συμπεριλαμβανομένων του εάν το	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Η πληροφορία χρησιμοποιείται καθώς προκύπτει – για παράδειγμα, συναντήσεις στις οποίες και τα δύο μέρη συζητούν τα διαθέσιμα στοιχεία, επιλύουν προβλήματα και προσδιορίζουν δράσεις. Το σύστημα παράγει ρεαλιστικά στοιχεία (οι πολλοί χαμηλοί αριθμοί δείχνουν ότι η νομοθεσία για τα εγκλήματα μίσους δεν χρησιμοποιείται) (Πρότυπο 6) Δεν υπάρχουν στοιχεία που να	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:

	στοιχείο του μίσους έχει ληφθεί υπόψη καθώς και της έκβασης (Πρότυπο 7). Οι δύο υπηρεσίες είναι μέλη ενός πλαισίου πολιτικής, αλλά και τεχνικού, για την καταγραφή και ανταλλαγή στοιχείων σχετικών με τους δείκτες προκατάληψης, τους τύπους εγκλημάτων και τις ανάγκες υποστήριξης και ασφάλειας των θυμάτων. (Πρότυπα 8 και 9).	δείχνουν ότι οι εισαγγελικές και δικαστικές αρχές προβληματίζονται συχνά για τα προβλήματα και τα κενά στα στοιχεία και στις πληροφορίες που τελικά καταγράφονται.	
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Εισαγγελία – Υπουργείο Δικαιοσύνης	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Η εισαγγελική υπηρεσία είναι σε θέση να καταγράφει σχετικές πληροφορίες - συμπεριλαμβανομένων τεκμηρίων προκατάληψης - και να τις κοινοποιεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης στα πλαίσια της συλλογής στοιχείων (Πρότυπο 4). Οι δύο υπηρεσίες είναι μέλη ενός πλαισίου πολιτικής, αλλά και τεχνικού, για την καταγραφή και ανταλλαγή στοιχείων σχετικών με τους δείκτες προκατάληψης, τους τύπους εγκλημάτων και τις ανάγκες υποστήριξης και ασφάλειας των θυμάτων (Πρότυπα 8 και 9)	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Η πληροφορία χρησιμοποιείται καθώς προκύπτει – για παράδειγμα, συναντήσεις στις οποίες και τα δύο μέρη συζητούν τα διαθέσιμα στοιχεία, επιλύουν προβλήματα και προσδιορίζουν δράσεις.	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	

	Πλαίσιο	Δράση	
Υπουργείο Εσωτερικών – Υπουργείο Δικαιοσύνης (και άλλα υπουργεία που έχουν καθοριστεί σε εθνικό επίπεδο)	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Τα δύο υπουργεία παίρνουν στοιχεία και πληροφορίες από την αστυνομία και την εισαγγελική υπηρεσία, αντίστοιχα (Πρότυπα 1, 2, 3, 4). Οι δύο υπηρεσίες είναι μέλη ενός πλαισίου πολιτικής, αλλά και τεχνικού, που επιτρέπει την καταγραφή και ανταλλαγή στοιχείων σχετικών με τους δείκτες προκατάληψης, τους τύπους εγκλημάτων και τις ανάγκες υποστήριξης και ασφάλειας και των θυμάτων σε όλο το εύρος του συστήματος της ποινικής δικαιοσύνης (Πρότυπα 8 και 9).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Η πληροφορία χρησιμοποιείται καθώς προκύπτει – για παράδειγμα, συναντήσεις στις οποίες και τα δύο μέρη συζητούν τα διαθέσιμα στοιχεία, επιλύουν προβλήματα και προσδιορίζουν δράσεις. Το σύστημα παράγει ρεαλιστικά δεδομένα (οι πολύ χαμηλοί αριθμοί δείχνουν ότι η νομοθεσία για το έγκλημα μίσους δεν χρησιμοποιείται) (Πρότυπα 6 και 7)	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Θύμα – Αρχές επιβολής νόμου	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι αρχές επιβολής νόμου είναι σε θέση να καταγράφουν αναλυτικά τα εγκλήματα μίσους, περιλαμβανομένων και των δεικτών προκατάληψης και να χρησιμοποιούν ειδική επισήμανση για κίνητρα προκατάληψης και τύπους εγκλημάτων (Πρότυπα 1,2,3,4) Οι αρχές επιβολής νόμου είναι σε θέση να καταγράφουν πληροφορίες σχετικές με την	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το σύστημα χρησιμοποιείται για την καταγραφή κινήτρου προκατάληψης και τύπο εγκλήματος και την εξασφάλιση συγκεκριμένης προστασίας για τα θύματα (Πρότυπα 15 και 16). Το σύστημα χρησιμοποιείται για την ενημέρωση των θυμάτων σχετικά με την πορεία της διερεύνησης (Πρότυπο 11)	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:

	υποστήριξη και την ασφάλεια των θυμάτων (Πρότυπο 5). Υπάρχει μία διαδικασία για να ενημερώνονται τα θύματα για την πορεία της διερεύνησης (Πρότυπα 10, 11, 12, 13, 14). Οι αρχές επιβολής νόμου μπορεί να δέχονται ανώνυμες καταγγελίες για το έγκλημα μίσους. (Πρότυπο 42)	Γίνονται ενέργειες για να αυξηθούν οι καταγγελίες (Πρότυπο 17).	
	Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:	Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:	
	Πλαίσιο	Δράση	
Θύμα – Εισαγγελία	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Υπάρχει μία διαδικασία για να ενημερώνονται τα θύματα για την πορεία της ποινικής διαδικασίας (Πρότυπα 10, 11, 12, 13, 14, 18, 19).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το σύστημα χρησιμοποιείται για την ενημέρωση των θυμάτων.	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:	Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:	
	Πλαίσιο	Δράση	
Θύμα – Υπουργείο Εσωτερικών (ή άλλο σχετικό υπουργείο)	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Έχει συσταθεί ένα πλαίσιο με τους απαραίτητους πόρους για την συγκέντρωση στοιχείων για τα εγκλήματα μίσους που δεν καταγγέλλονται – για παράδειγμα μέσα από δημοσκοπήσεις	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Έχουν αναληφθεί οι σχετικές δεσμεύσεις πολιτικής για τη βελτίωση των καταγγελιών και της υποστήριξης και πραγματοποιούνται οι προβλεπόμενες ενέργειες (Πρότυπο 17).	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:

	θυματοποίησης που περιλαμβάνουν ερωτήσεις για το έγκλημα μίσους (Πρότυπα 20, 21, 22, 42).	Πραγματοποιούνται δημοσκοπήσεις θυματοποίησης και τα αποτελέσματα δημοσιεύονται σε προσβάσιμη μορφή (Πρότυπο 23).	
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Θύμα – ΟΚΠ που παρακολουθούν το ρατσιστικό έγκλημα μίσους	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι ΟΚΠ είναι σε θέση να καταγράφουν συστηματικά εγκλήματα και περιστατικά μίσους χρησιμοποιώντας διαφανή μεθοδολογία με κέντρο της το θύμα που είναι προσβάσιμη στις κοινότητες στόχο (Πρότυπα 31 και 42).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το σύστημα χρησιμοποιείται από τα θύματα. Οι ΟΚΠ παρέχουν τακτικά απευθείας υποστήριξη στα θύματα ή παραπομπές σε υπηρεσίες υποστήριξης (Πρότυπο 29).	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	

		Δικαστήριο	
	Πλαίσιο	Δράση	
Θύμα – ΟΚΠ που παρακολουθούν το έγκλημα μίσους κατά ατόμων με αναπηρία	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι ΟΚΠ είναι σε θέση να καταγράφουν συστηματικά εγκλήματα και περιστατικά μίσους χρησιμοποιώντας διαφανή μεθοδολογία με κέντρο της το θύμα που είναι προσβάσιμη στις κοινότητες στόχο (Πρότυπα 31 και 42).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το σύστημα χρησιμοποιείται από τα θύματα. Οι ΟΚΠ παρέχουν τακτικά απευθείας υποστήριξη στα θύματα ή παραπομπές σε υπηρεσίες υποστήριξης (Πρότυπο 29).	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Θύμα – οργανώσεις που παρακολουθούν το έγκλημα μίσους κατά των ΛΟΑΤ+	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι ΟΚΠ είναι σε θέση να καταγράφουν συστηματικά εγκλήματα και περιστατικά μίσους χρησιμοποιώντας διάφανη μεθοδολογία με κέντρο της το θύμα που είναι προσβάσιμη στις κοινότητες στόχο (Πρότυπα 31 και 42).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το σύστημα χρησιμοποιείται από τα θύματα. Οι ΟΚΠ παρέχουν τακτικά απευθείας υποστήριξη στα θύματα ή παραπομπές σε υπηρεσίες υποστήριξης (Πρότυπο 29).	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Θύμα – οργανώσεις που	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι ΟΚΠ είναι σε θέση να καταγράφουν	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το σύστημα χρησιμοποιείται από τα θύματα. Οι	Πλαίσιο: Δράση:

παρακολουθούν το έγκλημα μίσους κατά των Ρομά	συστηματικά εγκλήματα και περιστατικά μίσους χρησιμοποιώντας διαφανή μεθοδολογία με κέντρο της το θύμα που είναι προσβάσιμη στις κοινότητες στόχο (Πρότυπα 31 και 42).	ΟΚΠ παρέχουν τακτικά απευθείας υποστήριξης στα θύματα ή παραπομπές σε υπηρεσίες υποστήριξης (Πρότυπο 29).	Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Θύμα – οργανώσεις που παρακολουθούν το αντισημιτικό έγκλημα μίσους	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι ΟΚΠ είναι σε θέση να καταγράφουν συστηματικά εγκλήματα και περιστατικά μίσους χρησιμοποιώντας διάφανη μεθοδολογία με κέντρο της το θύμα που είναι προσβάσιμη στις κοινότητες στόχο (Πρότυπα 31 και 42).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το σύστημα χρησιμοποιείται από τα θύματα. Οι ΟΚΠ παρέχουν τακτικά απευθείας υποστήριξη στα θύματα ή παραπομπές σε υπηρεσίες υποστήριξης (Πρότυπο 29).	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Θύμα – οργανώσεις που παρακολουθούν το έγκλημα μίσους κατά μουσουλμάνων	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι ΟΚΠ είναι σε θέση να καταγράφουν συστηματικά εγκλήματα και περιστατικά μίσους χρησιμοποιώντας διάφανη μεθοδολογία με κέντρο της το θύμα που είναι προσβάσιμη στις κοινότητες στόχο (Πρότυπα 31 και 42).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το σύστημα χρησιμοποιείται από τα θύματα. Οι ΟΚΠ παρέχουν τακτικά απευθείας υποστήριξη στα θύματα ή παραπομπές σε υπηρεσίες υποστήριξης (Πρότυπο 29).	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	

Ευρύ κοινό – Αρχές επιβολής νόμου	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Η αστυνομία είναι σε θέση να καταγράφει αναλυτικά τα εγκλήματα μίσους, περιλαμβανομένων και των δεικτών προκατάληψης και να χρησιμοποιεί ειδική επισήμανση για κίνητρα προκατάληψης και τύπους εγκλημάτων (Πρότυπα 1,2,3) Βλ. σχέση αρχών επιβολής νόμου- εισαγγελέα για λεπτομέρειες για τα στοιχεία που καταγράφει η αστυνομία.	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Τα δεδομένα για το έγκλημα μίσους παράγονται, δημοσιεύονται και είναι προσβάσιμα (Πρότυπο 6) Γίνονται ενέργειες για να αυξηθούν οι καταγγελίες (Πρότυπα 17 και 42).	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Ευρύ Κοινό – Υπουργείο Εσωτερικών	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το Υπουργείο Εσωτερικών έχει πρόσβαση στα στοιχεία της αστυνομίας και σε άλλα επίσημα στοιχεία (βλ. σχετικές σχέσεις).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Τα στοιχεία και οι πληροφορίες (για παράδειγμα για τη στρατηγική και τα σχέδια δράσης που αφορούν το έγκλημα μίσους) παράγονται, δημοσιεύονται και είναι προσβάσιμα (Πρότυπο 6)	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	

Ευρύ Κοινό – Εισαγγελία	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Η εισαγγελία καταγράφει και συλλέγει στοιχεία για τον αριθμό και την έκβαση διώξεων εγκλημάτων μίσους (Πρότυπα 4 και 7).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Στοιχεία για τη δίωξη εγκλημάτων μίσους παράγονται, δημοσιεύονται και είναι προσβάσιμα (Πρότυπο 6).	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Ευρύ Κοινό – Δικαστήρια	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Τα δικαστήρια καταγράφουν και συλλέγουν στοιχεία για τον αριθμό και την έκβαση υποθέσεων στις οποίες έχει εφαρμογή η νομοθεσία εγκλημάτων μίσους (Πρότυπα 4).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Στοιχεία που αφορούν ποινές για εγκλήματα μίσους παράγονται, δημοσιεύονται και είναι προσβάσιμα (Πρότυπα 6 και 7).	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Ευρύ Κοινό – ΟΚΠ	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι ΟΚΠ είναι σε θέση να καταγράφουν συστηματικά εγκλήματα και περιστατικά μίσους χρησιμοποιώντας διάφανη μεθοδολογία με κέντρο της το θύμα που είναι προσβάσιμη στις κοινότητες στόχο (Πρότυπα 31 και 42).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι ΟΚΠ δημοσιεύουν τακτικά στοιχεία και πληροφορίες που περιγράφουν την εμπειρία των θυμάτων του εγκλήματος μίσους βάσει των δικών τους συστημάτων καταγραφής (Πρότυπο 39).	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:

		Οι ΟΚΠ χρησιμοποιούν τα στοιχεία τους για να αυξήσουν τη γνώση για το πρόβλημα και να προασπίζονται βελτιώσεις (Πρότυπο 40).	
	Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:	Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:	
	Πλαίσιο	Δράση	
ΟΚΠ – Αρχές επιβολής νόμου	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι δύο φορείς είναι μέλη μίας συμφωνίας να παραπέμπονται υποθέσεις σε υπηρεσίες στήριξης (Πρότυπα 16 και 29). Υπάρχει δομή για τη σύνδεση, που θα μπορούσε να περιλαμβάνει εξειδικευμένα δίκτυα της αστυνομίας, συμφωνία επιμόρφωσης, πρωτόκολλο ανταλλαγής πληροφοριών, κλπ. (Πρότυπα 24, 25, 26, 41, 42) Και οι δύο φορείς είναι μέλη μιας διακυβερνητικής ομάδας που εξετάζει τακτικά στοιχεία που αφορούν τη συχνότητα του εγκλήματος μίσους και την ανταπόκριση στο πρόβλημα, ενώ εξετάζει επίσης ενέργειες για βελτίωση. (Πρότυπα 8 και 9).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι δομές και τα πλαίσια χρησιμοποιούνται με τρόπο ουσιαστικό, όπως με τρόπο ουσιαστικό συνδέονται και οι δύο φορείς μεταξύ τους. Για παράδειγμα, οι ΟΚΠ χρησιμοποιούν τα δεδομένα για να αυξήσουν τη γνώση για το πρόβλημα και να προασπίζονται βελτιώσεις (Πρότυπο 40).	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:	Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:	
	Πλαίσιο	Δράση	
ΟΚΠ –	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i>	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i>	Πλαίσιο:

Εισαγγελία	Δεν αναμένεται να υπάρξει συμφωνία ανταλλαγής στοιχείων. Και οι δύο φορείς είναι μέλη μιας διακυβερνητικής ομάδας που εξετάζει τακτικά στοιχεία που αφορούν τη συχνότητα του εγκλήματος μίσους και την ανταπόκριση στο πρόβλημα, ενώ εξετάζει επίσης ενέργειες για βελτίωση (Πρότυπα 8, 9 και 41).	Τεκμήρια πληροφόρησης που παρέχεται από ΟΚΠ στην επιμόρφωση των εισαγγελέων, και/ή κοινή εξέταση υποθέσεων, και/ή ειδικές εισαγγελίες που πραγματοποιούν συνδέσεις με ΟΚΠ, στη συνέχεια συμπεριλαμβάνεται η σχέση (Πρότυπο 25).	Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
ΟΚΠ – Υπουργεία	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Σημείωση: δεν έχουν όλα τα υπουργεία σχέσεις με ΟΚΠ. Γενικά, το υπουργείο που είναι κυρίως αρμόδιο για το έγκλημα μίσους θα έπρεπε να έχει κάποιο σύνδεσμο(ους). Πλαίσιο: Οι ΟΚΠ είναι μέλος ενός διακυβερνητικού πλαισίου που εστιάζει στην καταγραφή εγκλημάτων μίσους και στη συλλογή σχετικών στοιχείων (Πρότυπα 8 και 9).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Οι ΟΚΠ παίζουν ενεργό ρόλο σε αυτά τα πλαίσια και τα δεδομένα τους λαμβάνονται υπόψη στη χάραξη της κυβερνητικής πολιτικής. Οι ΟΚΠ χρησιμοποιούν τα στοιχεία τους για να αυξήσουν τη γνώση για το πρόβλημα και να προασπίζονται βελτιώσεις (Πρότυπο 40).	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Δίκτυο – ΛΟΑΤ+	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Και οι δύο φορείς είναι μέλη ενός πλαισίου που	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το πλαίσιο χρησιμοποιείται.	Πλαίσιο: Δράση:

	ανταλλάσσει στοιχεία και συνεργάζεται στενά για να συνηγορήσει υπέρ βελτιώσεων στην ανταπόκριση στο έγκλημα μίσους (Πρότυπο 31).	Τεκμηριώνεται η οικοδόμηση στενών συνεργασιών και η προάσπιση δικαιωμάτων που έχουν τη βάση τους σε κοινές θέσεις.	Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Δίκτυο – αντι-Ρομά	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Και οι δύο φορείς είναι μέλη ενός πλαισίου που ανταλλάσσει στοιχεία και συνεργάζεται στενά για να συνηγορήσει υπέρ βελτιώσεων στην ανταπόκριση στο έγκλημα μίσους (Πρότυπο 31).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το πλαίσιο χρησιμοποιείται. Τεκμηριώνεται ότι η οικοδόμηση στενών συνεργασιών και η προάσπιση δικαιωμάτων έχουν τη βάση τους σε κοινές θέσεις.	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	
	Πλαίσιο	Δράση	
Δίκτυο – ρατσιστικό	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Και οι δύο φορείς είναι μέλη ενός πλαισίου που ανταλλάσσει στοιχεία και συνεργάζεται στενά για να συνηγορήσει υπέρ βελτιώσεων στην ανταπόκριση στο έγκλημα μίσους (Πρότυπο 31).	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Το πλαίσιο χρησιμοποιείται. Τεκμηριώνεται η οικοδόμηση στενών συνεργασιών και η προάσπιση δικαιωμάτων που έχουν τη βάση τους σε κοινές θέσεις.	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:

	Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:	Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:	
	Πλαίσιο	Δράση	
ΔΚΟ – σχετικά υπουργεία/φορέας ποινικής δικαιοσύνης	Σχετικός κανόνας / πρότυπο: Υπάρχει συμφωνία και πλαίσιο για την ανταλλαγή στοιχείων και πληροφοριών για το έγκλημα μίσους με ΔΚΟ και αντίστροφα. (Πρότυπα 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37) Τα μέρη είναι σε θέση να επηρεάζουν τους διεθνείς κανόνες και πρότυπα για την καταγγελία εγκλημάτων μίσους, την καταγραφή και την συλλογή στοιχείων, καθώς και σχετικές δραστηριότητες και οδηγίες. Βλ. Έγγραφο Προτύπων για πληροφορίες σχετικά με υφιστάμενες πλατφόρμες ανταλλαγής πληροφοριών και συνεργασίας.	Σχετικός κανόνας / πρότυπο: Βλ. Έγγραφο Προτύπων για τις συνεχιζόμενες ενέργειες ΔΚΟ να συνδεθούν με εθνικές αρχές για την καταγγελία, καταγραφή και συλλογή στοιχείων για το έγκλημα μίσους. Η εθνική αξιολόγηση θα εξετάσει αυτούς τους παράγοντες: Ανταλλάσσονται δεδομένα με ΔΚΟ, συμφώνως προς τις συμπεφωνημένες υποχρεώσεις/ στα πλαίσια τακτικών αιτημάτων. Οι εθνικοί εκπρόσωποι συμμετέχουν σε εκδηλώσεις δικτύωσης των ΔΚΟ. Οι εθνικοί εκπρόσωποι ζητούν και υλοποιούν δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων στην περιοχή της καταγραφής εγκλημάτων μίσους και της συλλογής σχετικών στοιχείων.	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	Περιγραφή της εθνικής κατάστασης: Μη διαθέσιμο – πρόκειται για καθορισμένο διεθνές πλαίσιο.	Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:	

	Πλαίσιο	Δράση	
ΔΚΟ – Δίκτυο	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Υπάρχει συμφωνία και πλαίσιο για την ανταλλαγή στοιχείων και πληροφοριών για το έγκλημα μίσους με ΔΚΟ και αντίστροφα. (Πρότυπο 37) Τα μέρη είναι σε θέση να επηρεάζουν τους διεθνείς κανόνες και πρότυπα για την καταγγελία εγκλημάτων μίσους, την καταγραφή και την συλλογή στοιχείων, καθώς και σχετικές δραστηριότητες και οδηγίες. Βλ. Έγγραφο Προτύπων για πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες πλατφόρμες ανταλλαγής πληροφοριών και συνεργασίας.	<i>Σχετικός κανόνας / πρότυπο:</i> Ανταλλάσσονται στοιχεία ανάμεσα στα δύο μέρη στα πλαίσια τακτικών αιτημάτων. Οι ΟΚΠ παρακολουθούν εκδηλώσεις δικτύωσης των ΔΚΟ ενώ ζητούν και υλοποιούν δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων στην περιοχή της καταγραφής εγκλημάτων μίσους και της συλλογής σχετικών στοιχείων.	Πλαίσιο: Δράση: Χρώμα:
	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης</i> Μη διαθέσιμο – πρόκειται για καθορισμένο διεθνές πλαίσιο.	<i>Περιγραφή της εθνικής κατάστασης:</i>	